Europees Parlement
2014-2019

AANGENOMEN TEKSTEN
Voorlopige uitgave

P8_TA-PROV(2015)0470

Jaarverslag over mensenrechten en democratie in de wereld in 2014 en het mensenrechtenbeleid van de EU

Resolutie van het Europees Parlement van 17 december 2015 over het jaarverslag over mensenrechten en democratie in de wereld in 2014 en het mensenrechtenbeleid van de Europese Unie (2015/2229(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) en andere mensenrechtenverdragen en -instrumenten van de Verenigde Naties (VN), in het bijzonder het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, die op 16 december 1966 in New York zijn aangenomen,

– gezien het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind en de resolutie van het Europees Parlement van 27 november 2014 over het 25-jarig bestaan van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind[1],

– gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

– gezien het Europees Verdrag voor de rechten van de mens,

– gezien de artikelen 2, 3, 8, 21 en 23 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU),

– gezien het strategisch kader en het actieplan van de EU inzake mensenrechten en democratie, die op 25 juni 2012 door de Raad Buitenlandse Zaken zijn goedgekeurd[2],

– gezien de EU-richtsnoeren inzake mensenrechten,

– gezien de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake vrijheid van meningsuiting online en offline, die op 12 mei 2014 door de Raad Buitenlandse Zaken zijn vastgesteld[3],

– gezien de richtsnoeren van de EU tot bevordering en bescherming van de vrijheid van

---

1 Aangenomen teksten, P8_TA(2014)0070.
2 http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11855-2012-INIT/nl/pdf
3 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/142549.pdf

godsdienst en overtuiging[1],

– gezien de richtsnoeren voor interparlementaire delegaties van het Europees Parlement over het bevorderen van de mensenrechten en democratie bij hun bezoeken buiten de Europese Unie[2],

– gezien het jaarverslag van de EU over mensenrechten en democratie in de wereld in 2014, dat op 22 juni 2015 door de Raad is aangenomen[3],

– gezien het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie (2015-2019), aangenomen door de Raad op 20 juli 2015[4],

– gezien het EU-actieplan getiteld "Gendergelijkheid en de empowerment van vrouwen: het leven van meisjes en vrouwen via de externe betrekkingen van de EU veranderen (2016-2020)" (genderactieplan, GAP II), dat op 26 oktober 2015 door de Raad is aangenomen[5],

– gezien de conclusies van de Raad van 14 mei 2012 getiteld "Increasing the impact of EU development policy: an agenda for change" (Het vergroten van het effect van het EU-ontwikkelingsbeleid: een agenda voor verandering)[6],

– gezien de conclusies van de Raad van 5 december 2014 over de bevordering en bescherming van de rechten van het kind[7],

– gezien Besluit (GBVB) 2015/260 van de Raad van 17 februari 2015 houdende verlenging van het mandaat van de speciale vertegenwoordiger van de Europese Unie voor de mensenrechten[8],

– gezien de conclusies van de Raad van 26 mei 2015 over gender in ontwikkeling[9],

– gezien Resolutie 1325 van 31 oktober 2000 van de VN-Veiligheidsraad over vrouwen, vrede en veiligheid[10],

– gezien zijn spoedresoluties over gevallen van schending van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat,

– gezien zijn resolutie van 17 juni 2010 over het EU-beleid ten aanzien van mensenrechtenverdedigers[11],

– gezien zijn resolutie van 7 juli 2011 over het externe beleid van de EU ter bevordering

---

1 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/137585.pdf
2 http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201203/20120329ATT42170/20120329ATT42170EN.pdf
3 http://www.consilium.europa.eu/en/policies/pdf/st10152-en15_pdf/
4 http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10897-2015-INIT/en/pdf
5 http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/fac/2015/10/st13201-en15_pdf/
6 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/130243.pdf
7 http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2015559%202014%20INIT
8 http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015D0260
9 http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9242-2015-INIT/en/pdf
10 http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1325(2000)
11 PB C 236 E van 12.8.2011, blz. 69.

van democratie[1],

– gezien zijn resolutie van 11 december 2012 over een strategie voor digitale vrijheid in het buitenlandbeleid van de EU[2],

– gezien zijn resolutie van 13 juni 2013 over vrijheid van pers en media in de wereld[3],

– gezien zijn resolutie van 8 oktober 2013 over corruptie in de publieke en de private sector: het effect op de mensenrechten in derde landen[4],

– gezien zijn resolutie van 10 oktober 2013 over discriminatie op grond van kaste[5],

– gezien zijn resolutie van 13 maart 2014 over EU-prioriteiten voor de 25e vergadering van de VN-Mensenrechtenraad (UNHRC)[6],

– gezien zijn resolutie van 12 maart 2015 over de prioriteiten van de EU voor de VN-Mensenrechtenraad in 2015[7],

– gezien zijn aanbeveling aan de Raad van 2 april 2014 over de 69e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties[8],

– gezien zijn resolutie van 11 maart 2014 over het wereldwijd uitbannen van foltering[9],

– gezien zijn resolutie van 12 maart 2015 over het jaarverslag over mensenrechten en democratie in de wereld in 2013 en het beleid van de Europese Unie ter zake[10],

– gezien zijn resolutie van 9 juli 2015 over de herziening van het Europees nabuurschapsbeleid[11],

– gezien zijn resolutie van 8 september 2015 over mensenrechten en technologie: het effect van inbreuk- en bewakingssystemen op de mensenrechten in derde landen[12],

– gezien zijn resolutie van 10 september 2015 over migratie en vluchtelingen in Europa[13],

– gezien zijn resolutie van 8 oktober 2015 over de verlenging van het EU-actieplan voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen in het kader van ontwikkeling[14],

---

1 PB C 33 E van 5.2.2013, blz. 165.
2 Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0470.
3 Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0274.
4 Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0394.
5 Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0420.
6 Aangenomen teksten, P7_TA(2014)0252.
7 Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0079.
8 Aangenomen teksten, P7_TA(2014)0259.
9 Aangenomen teksten, P7_TA(2014)0206.
10 Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0076.
11 Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0272.
12 Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0288.
13 Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0317.
14 Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0350.

– gezien zijn resolutie van 8 oktober 2015 over de doodstraf[1],

– gezien de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 8 oktober 2014, getiteld "Uitbreidingsstrategie en voornaamste uitdagingen 2014-15"[2],

– gezien de gezamenlijke mededeling van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Commissie aan de Europese Raad, het Europees Parlement, de Raad en het Comité van de Regio's van 8 maart 2011 over een partnerschap voor democratie en gedeelde welvaart met het zuidelijke Middellandse Zeegebied[3],

– gezien de gezamenlijke mededeling van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Commissie aan de Europese Raad, het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 25 mei 2011, getiteld "Inspelen op de veranderingen in onze buurlanden"[4],

– gezien het werkdocument van de diensten van de Commissie van 30 april 2014, getiteld "A rights-based approach, encompassing all human rights for EU development cooperation" (Een op rechten gebaseerde benadering voor de EU-ontwikkelingssamenwerking waarin alle mensenrechten besloten liggen) (SWD(2014)0152),

– gezien de resolutie van de VN-Mensenrechtenraad van 26 juni 2014 waarin wordt opgeroepen tot de oprichting van een open, intergouvernementele werkgroep gericht op de ontwikkeling van een internationaal, juridisch bindend instrument voor transnationale bedrijven en andere ondernemingen met betrekking tot de rechten van de mens[5],

– gezien zijn resolutie van 9 juli 2015 inzake de nieuwe benadering van de EU van mensenrechten en democratie - evaluatie van de activiteiten van het Europees Fonds voor Democratie (EFD) sinds de oprichting[6],

– gezien het jaarverslag van 2014 van UNFPA (Bevolkingsfonds van de Verenigde Naties) en Unicef inzake het gezamenlijk programma met betrekking tot vrouwelijke genitale verminking[7],

– gezien artikel 52 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken en de adviezen van de Commissie ontwikkelingssamenwerking en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (A8-0344/2015),

---

[1] Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0348.
[2] http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-strategy-paper_nl.pdf
[3] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52011DC0200&from=EN
[4] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0303:FIN:nl:PDF
[5] http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/082/52/PDF/G1408252.pdf?OpenElement
[6] Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0274.
[7] http://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Joint%20Programme%20on%20FGMC%20Summary%20Report.pdf

A. overwegende dat de EU zich er op grond van artikel 21 VEU toe verbindt een gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) uit te bouwen volgens de beginselen van de democratie, de rechtsstaat, de universaliteit en de ondeelbaarheid van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, de eerbiediging van de menselijke waardigheid, het beginsel van gelijkheid en solidariteit en de naleving van het Handvest van de Verenigde Naties, Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie en het internationaal recht;

B. overwegende dat de Europese Unie uit hoofde van artikel 6 VEU moet toetreden tot het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;

C. overwegende dat de eerbiediging, de bevordering, de ondeelbaarheid, de vrijwaring en de universaliteit van de mensenrechten de steunpilaren moeten vormen van het externe optreden van de EU;

D. overwegende dat een betere samenhang tussen het binnenlands en buitenlands beleid van de EU, evenals tussen de verschillende aspecten van haar buitenlands beleid een absolute vereiste is voor een succesvol en doeltreffend EU-beleid op het gebied van de mensenrechten; overwegende dat de EU door een betere samenhang in staat moet zijn sneller te reageren in de beginfase van mensenrechtenschendingen;

E. overwegende dat het streven van de EU naar een doeltreffend multilateralisme, met de VN als kern, een integraal onderdeel vormt van het buitenlands beleid van de Unie en geworteld is in de overtuiging dat een multilateraal systeem gebaseerd op universele regels en waarden de beste manier is om de wereldwijde crises, uitdagingen en bedreigingen het hoofd te bieden;

F. overwegende dat de eerbiediging van de mensenrechten onder druk staat en wereldwijd bedreigd wordt; overwegende dat de universaliteit van de mensenrechten ernstig in twijfel wordt getrokken door een aantal autoritaire regimes, met name in multilaterale fora;

G. overwegende dat meer dan de helft van de wereldbevolking nog steeds in landen met een niet-democratisch en repressief regime leeft, en dat de vrijheid op mondiaal niveau de laatste jaren voortdurend achteruitgegaan is; overwegende dat de maatschappij en het individu een prijs betalen wanneer de mensenrechten niet worden nageleefd;

H. overwegende dat er wereldwijd talloze pogingen worden gedaan om de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te beperken, ook in de VN-Mensenrechtenraad;

I. overwegende dat democratische regimes niet alleen gekenmerkt worden door het organiseren van vrije verkiezingen, maar ook door transparant bestuur, eerbiediging van de rechtsstaat, vrijheid van meningsuiting, eerbiediging van de mensenrechten, aanwezigheid van een onafhankelijk gerechtelijk apparaat en eerbiediging van het internationaal recht en de internationale overeenkomsten en richtsnoeren inzake de eerbiediging van de mensenrechten;

J. overwegende dat de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (VV/HV) bij de voorstelling van het nieuwe gezamenlijke actieplan inzake mensenrechten en democratie heeft verklaard dat de mensenrechten een van de overkoepelende prioriteiten van haar mandaat zouden

worden en als kompas zouden dienen voor alle betrekkingen met de EU-instellingen, alsook met derde landen, internationale organisaties en het maatschappelijk middenveld; overwegende dat in 2017 een tussentijdse evaluatie van het actieplan inzake mensenrechten en democratie wordt uitgevoerd die zal samenvallen met de tussentijdse evaluatie van de financieringsinstrumenten voor het externe optreden, wat moet bijdragen tot meer samenhang in het externe optreden van de EU;

K. overwegende dat de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), de Commissie, de Raad en de lidstaten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van het nieuwe actieplan; overwegende dat de EU-missies en de EU-vertegenwoordigingen in derde landen een belangrijke aanvullende rol kunnen spelen om het actieplan te doen slagen;

L. overwegende dat er voor passende middelen gezorgd moet worden en dat die middelen op de meest efficiënte manier moeten worden aangewend om mensenrechten en democratie in derde landen beter te kunnen bevorderen;

M. overwegende dat de EU meer moet doen om de effecten van haar eigen beleid op de mensenrechten te beoordelen, de positieve effecten ervan te maximaliseren, de negatieve effecten te voorkomen en te verminderen, en de toegang tot rechtsmiddelen voor getroffen bevolkingsgroepen te verbeteren;

N. overwegende dat betrekkingen met leiders en autoriteiten van derde landen in het kader van alle bilaterale en multilaterale fora tot de meest doeltreffende instrumenten behoren voor het aanpakken van mensenrechtenkwesties in derde landen; overwegende dat organisaties uit het maatschappelijk middenveld in derde landen een belangrijke gesprekspartner vormen bij de uitwerking en uitvoering van het mensenrechtenbeleid van de EU;

O. overwegende dat de EU het voor het aanpakken van mensenrechtenschendingen als een van haar hoofdprioriteiten beschouwt om een nauwe samenwerking tot stand te brengen met het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers in derde landen;

P. overwegende dat internationale samenwerking een grotere rol moet krijgen met het oog op een betere eerbiediging van de grondrechten en een doeltreffender parlementair toezicht op inlichtingendiensten die digitale bewakingstechnologie gebruiken;

Q. overwegende dat de EU en haar lidstaten van bij de oprichting trouwe bondgenoten zijn van het Internationaal Strafhof (International Criminal Court, ICC) door financiële, politieke, diplomatieke en logistieke steun te verlenen, de universaliteit van het Statuut van Rome te bevorderen en de integriteit ervan te verdedigen ter versteviging van de onafhankelijkheid van het ICC;

R. overwegende dat het beleid ter ondersteuning van mensenrechten en democratie dient te worden geïntegreerd in alle EU-beleidslijnen met een buitenlandse dimensie, zoals ontwikkeling, migratie, veiligheid, terrorismebestrijding, uitbreiding en handel, om de eerbiediging van de mensenrechten te blijven bevorderen;

S. overwegende dat de handelspolitiek van de Unie krachtens artikel 207 VWEU moet stoelen op de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Europese Unie;

T. overwegende dat de verschillende vormen van migratie een belangrijke uitdaging vormen voor het buitenlands beleid van de EU, waarvoor onmiddellijke, doeltreffende

en duurzame oplossingen vereist zijn om te waarborgen dat de mensenrechten van personen in nood, zoals mensen op de vlucht voor oorlog en geweld, geëerbiedigd worden overeenkomstig de Europese waarden en internationale mensenrechtennormen;

U. overwegende dat de wereldeconomie een ernstige crisis heeft doorgemaakt die gevolgen kan hebben voor de economische en sociale rechten, voor de levensomstandigheden van mensen (toename van de werkloosheid en de armoede, ongelijkheid en onzeker werk, minder kwaliteitsvolle en beperkte toegang tot diensten) en dus ook voor hun welzijn;

V. overwegende dat vrijheid van denken, geweten, godsdienst en overtuiging een van de prioriteiten van de EU moet worden en onvoorwaardelijk bevorderd moet worden, op basis van universele en ondeelbare waarden; overwegende dat deze rechten nog steeds worden bedreigd, aangezien het aantal gerelateerde schendingen sterk is gestegen;

W. overwegende dat de wereldwijde afschaffing van de doodstraf een van de prioriteiten van het buitenlandse mensenrechtenbeleid van de EU blijft; overwegende dat in juni 2016 het 6e wereldcongres tegen de doodstraf zal plaatsvinden in Oslo, Noorwegen;

X. overwegende dat kinderen, vrouwen en personen die tot minderheden behoren steeds meer met specifieke bedreigingen, gewelddaden en seksueel geweld geconfronteerd worden, in het bijzonder in conflictgebieden;

Y. overwegende dat de Sacharovprijs in 2014 aan Dr. Denis Mukwege werd uitgereikt voor zijn niet-aflatende inzet, als arts en verdediger van de mensenrechten, voor de slachtoffers van seksueel geweld en genitale verminking; overwegende dat genitale verminking van vrouwen een fundamentele schending van de rechten van vrouwen en kinderen inhoudt en dat het absoluut noodzakelijk is om de strijd tegen genitale verminking en seksueel geweld centraal te stellen in het buitenlands en mensenrechtenbeleid van de EU;

Z. overwegende dat in 2014 naar schatting 230 miljoen kinderen in landen en gebieden waar gewapende conflicten heersen blootgesteld werden aan extreem geweld en trauma's, doordat ze onder dwang geronseld werden door of een bewust doelwit waren van gewelddadige groeperingen;

AA. overwegende dat in artikel 25 van de UVRM wordt bepaald dat eenieder recht heeft op een levensstandaard die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, en dat moeder en kind recht hebben op bijzondere zorg en bijstand, waaronder medische verzorging; overwegende dat in Resolutie 26/28[1] van de Mensenrechtenraad (MRR) wordt opgeroepen om tijdens de volgende vergadering van het Sociaal Forum van de MRR de aandacht te vestigen op toegang tot geneesmiddelen in het kader van het recht van eenieder op het hoogst mogelijke niveau van lichamelijke en geestelijke gezondheid; overwegende dat in de statuten van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) wordt bepaald dat het een van de grondrechten van ieder mens is om het hoogst mogelijke niveau van gezondheid te genieten, zonder onderscheid naar ras, godsdienst, politieke overtuiging, economische of sociale situatie;

AB. overwegende dat de klimaatverandering gevolgen heeft voor de toegang tot water, natuurlijke hulpbronnen en voedsel;

---

1 http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/086/06/PDF/G1408606.pdf?OpenElement

AC. overwegende dat het opzettelijk en stelselmatig vernietigen door terroristische organisaties en oorlogvoerende groeperingen van waardevolle archeologische sites die deel uitmaken van het werelderfgoed erop gericht is bevolkingen te destabiliseren en te beroven van hun culturele identiteit, en niet alleen gezien moet worden als een oorlogsmisdaad, maar ook als een misdaad tegen de menselijkheid;

Algemene overwegingen

1. uit zijn diepe bezorgdheid over de toenemende bedreiging van de mensenrechten en de democratische waarden, zoals vrijheid van meningsuiting, vrijheid van denken, geweten en godsdienst, en vrijheid van vergadering en vereniging, in vele delen van de wereld, onder meer in gebieden die onder een autoritair regime staan; spreekt eveneens zijn diepe bezorgdheid uit over de beperking van de openbare ruimte voor het maatschappelijk middenveld en over het groeiende aantal mensenrechtenverdedigers die wereldwijd onder vuur liggen;

2. dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan zich meer in te spannen om mensenrechten en democratische waarden centraal te stellen in hun betrekkingen met de rest van de wereld, zoals ze hebben toegezegd in het VEU; merkt op dat de EU passende maatregelen moet treffen wanneer ze te maken krijgt met ernstige inbreuken op de mensenrechten in derde landen, met name in het geval van autoritaire regimes, onder meer via betrekkingen inzake handel, energie en veiligheid;

3. wijst er nogmaals op dat het van cruciaal belang is te zorgen voor een betere samenhang tussen het binnenlands en buitenlands beleid van de EU met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten en de democratische waarden; benadrukt in dit verband dat, hoewel dit verslag over het buitenlands beleid van de EU ter bevordering van de mensenrechten gaat, het Parlement ook elk jaar een door de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken opgesteld verslag goedkeurt over de toestand van de grondrechten in de Europese Unie; benadrukt evenzeer hoe belangrijk het is om in het buitenlands beleid van de EU en alle bijhorende instrumenten naar een betere samenhang en consistentie te streven, en niet met twee maten te meten;

4. verzoekt de EU en haar lidstaten om binnenlandse uitdagingen op het gebied van de mensenrechten effectief aan te pakken, zoals de situatie van de Roma, de behandeling van vluchtelingen en migranten, de discriminatie van LGBTI's, racisme, geweld tegen vrouwen, de omstandigheden in gevangenissen en de vrijheid van de media in de lidstaten, teneinde geloofwaardig en consistent te blijven in het buitenlandse mensenrechtenbeleid;

5. benadrukt dat het belangrijk is de samenhang van het EU-beleid te waarborgen ten aanzien van situaties van bezetting of annexatie van grondgebied; herinnert eraan dat het internationaal humanitair recht de leidraad moet zijn voor het EU-beleid ten aanzien van alle situaties van dergelijke aard;

6. geeft uiting aan zijn krachtige verzet tegen de annexatie, bezetting en kolonisatie van gebieden en beklemtoont het onvervreemdbare recht van volkeren op zelfbeschikking;

7. is van mening dat de EU en haar lidstaten, om te kunnen voldoen aan hun verbintenis met betrekking tot het bevorderen van de mensenrechten en de democratie in de wereld, met één enkele, rechtlijnige stem moeten spreken en ervoor moeten zorgen dat hun boodschap gehoord wordt;

8. benadrukt bovendien het belang van een betere samenwerking tussen de Commissie, de Raad, de EDEO, het Parlement en de EU-delegaties om de algemene samenhang van het EU-beleid inzake mensenrechten en democratie te verbeteren en dit beleid een centrale positie te geven te midden van alle EU-beleidslijnen met een buitenlandse dimensie, in het bijzonder in de domeinen die te maken hebben met ontwikkeling, veiligheid, werkgelegenheid, migratie, handel en technologie;

9. roept de EU op de volledige effecten van haar eigen beleid op de mensenrechten te verbeteren en te systematiseren, en ervoor te zorgen dat deze analyses worden gebruikt om haar beleid dientengevolge te hertekenen; roept de EU op doeltreffendere mechanismen te ontwikkelen om de positieve effecten van haar beleid op de mensenrechten te maximaliseren, de negatieve effecten te voorkomen en te verminderen en de toegang tot rechtsmiddelen voor getroffen bevolkingsgroepen te verbeteren;

10. vestigt de aandacht op zijn verbintenis op lange termijn om de mensenrechten te bevorderen en de democratische waarden uit te dragen, zoals onder meer blijkt uit de jaarlijkse uitreiking van de Sacharovprijs voor de vrijheid van denken, het werk van de Subcommissie mensenrechten en de maandelijkse plenaire debatten en resoluties over gevallen waarin de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat geschonden zijn;

11. uit zijn diepe bezorgdheid over de opzettelijke en stelselmatige vernietiging en plundering van waardevolle archeologische sites die deel uitmaken van het werelderfgoed en die erop gericht zijn bevolkingen te destabiliseren en hun culturele identiteit te ondergraven, uitgevoerd door terroristische organisaties en oorlogvoerende groeperingen, die door de illegale handel in gestolen kunstpatrimonium hun gewelddadige activiteiten financieren; verzoekt de Commissie daarom om in samenwerking met de VN en de UNESCO de illegale handel in kunstschatten uit conflictgebieden te bestrijden en initiatieven te ontwikkelen ter bescherming van het cultureel erfgoed in dergelijke gebieden; verzoekt de Commissie de opzettelijke vernietiging van collectief menselijk erfgoed te classificeren als misdaad tegen de menselijkheid en hier als zodanig ook juridisch gevolg aan te geven;

Beleidsinstrumenten van de EU om de mensenrechten en de democratie wereldwijd te bevorderen

EU-jaarverslag over mensenrechten en democratie in de wereld

12. verwelkomt de aanneming van het EU-jaarverslag over mensenrechten en democratie in de wereld in 2014; meent dat het jaarverslag een onmisbaar instrument is voor een kritische blik op het EU-beleid inzake mensenrechten, democratie en de rechtsstaat in de wereld, alsook voor de communicatie en het debat over dit beleid; verzoekt de EDEO en de Commissie om een uitgebreide follow-up van de kwesties die in het jaarverslag worden aangekaart, met inbegrip van specifieke, op maat gesneden voorstellen om deze problemen op te lossen, alsook om een betere samenhang in de verschillende verslagen over het buitenlands EU-beleid inzake mensenrechten en democratie;

13. verzoekt de VV/HV nogmaals tijdens twee plenaire zittingen per jaar in debat te gaan met de leden van het Europees Parlement, de eerste maal op het moment dat het EU-jaarverslag wordt voorgesteld, en de tweede maal in een reactie op het verslag van het Parlement; benadrukt dat schriftelijke antwoorden van de Commissie en de EDEO op de resolutie van het Parlement betreffende het jaarverslag over mensenrechten en democratie een belangrijke rol spelen in de interinstitutionele betrekkingen, aangezien

ze een systematische en diepgaande follow-up mogelijk maken van alle punten die door het Parlement aan de orde zijn gesteld;

14. prijst de EDEO en de Commissie voor hun uitgebreide rapportering over de activiteiten die de EU in 2014 heeft ondernomen op het gebied van mensenrechten en democratie; is niettemin van mening dat de huidige vorm van het jaarverslag over mensenrechten en democratie verbeterd kan worden door een beter overzicht te bieden van de concrete gevolgen die de acties van de EU hebben voor de mensenrechten en de democratie in derde landen, en van de vooruitgang die geboekt is, alsook door een meer lezersgerichte vormgeving; dringt er bovendien op aan verslag uit te brengen over maatregelen die getroffen zijn als reactie op resoluties van het Parlement over gevallen van schending van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat;

15. pleit er in dit verband voor dat de EDEO bij het opstellen van het jaarverslag een meer analytische benadering hanteert en tegelijkertijd verslag blijft uitbrengen over de uitvoering van het strategisch kader en het actieplan van de EU; is van mening dat in het jaarverslag niet alleen de nadruk gelegd moet worden op de verwezenlijkingen van de EU en de optimale werkmethoden op dit gebied, maar ook aangeven moet worden met welke uitdagingen en beperkingen de EU wordt geconfronteerd in haar pogingen om de mensenrechten en de democratie in derde landen te bevorderen, en welke lessen hieruit getrokken kunnen worden voor concrete acties in de komende jaren;

16. blijft bij zijn standpunt dat de landenverslagen in het jaarverslag minder beschrijvend en minder statisch moeten zijn en in plaats daarvan een beter beeld moeten geven van de uitvoering van de landenstrategieën op het gebied van de mensenrechten en een overzicht moeten bieden van de gevolgen die de acties van de EU in de praktijk hebben;

Strategisch kader en (nieuw) actieplan van de EU inzake mensenrechten en democratie

17. herhaalt zijn standpunt dat de goedkeuring van het strategisch kader en het eerste actieplan van de EU inzake mensenrechten en democratie in 2012 een belangrijke mijlpaal vormde voor de EU om mensenrechten en democratie zonder uitzondering te integreren in haar betrekkingen met de rest van de wereld;

18. is verheugd dat de Raad in juli 2015 een nieuw actieplan inzake mensenrechten en democratie voor de periode 2015-2019 heeft goedgekeurd; prijst de EDEO voor het raadplegen van de Commissie, het Parlement, de lidstaten, het maatschappelijk middenveld en regionale en internationale organisaties bij de beoordeling van het eerste actieplan en het opstellen van het nieuwe;

19. is ingenomen met de hernieuwde verbintenis van de EU om over de hele wereld de mensenrechten te bevorderen en te beschermen en de democratie te ondersteunen; merkt op dat het actieplan bedoeld is om de EU in staat te stellen gerichter, systematischer en gecoördineerder te werk te gaan op het gebied van mensenrechten en democratie, alsook om de effecten van haar beleid en instrumenten op het terrein te vergroten; steunt in dit verband de vooropstelling van vijf strategische actiegebieden;

20. verzoekt de VV/HV, de EDEO, de Commissie, de Raad en de lidstaten ervoor te zorgen dat het nieuwe actieplan op een doeltreffende en samenhangende manier wordt uitgevoerd; vestigt er met name de aandacht op hoe belangrijk het is om de instrumenten die de EU gebruikt bij het bevorderen van mensenrechten en democratie in de wereld doeltreffender te maken en hun plaatselijke effect te maximaliseren; wijst

op de noodzaak om op een snelle en passende manier te reageren op schendingen van mensenrechten; wijst er nogmaals op dat het belangrijk is de inspanningen op te voeren om mensenrechten en democratie te integreren in elke buitenlandse actie van de EU, ook op hoog politiek niveau;

21. benadrukt dat de EU voor het verwezenlijken van de ambitieuze doelstellingen uit het nieuwe actieplan in voldoende middelen en deskundigheid moet voorzien, zowel wat specifiek personeel voor delegaties en hoofdkantoren als wat beschikbare middelen voor projecten betreft;

22. herhaalt zijn standpunt dat een grote eensgezindheid en een betere coördinatie tussen de lidstaten en de EU-instellingen noodzakelijk zijn om de agenda voor mensenrechten en democratie op een samenhangende en consequente manier te bevorderen; wijst er nogmaals op dat het actieplan zowel de EU als de lidstaten aanbelangt; stelt daarom nadrukkelijk dat de lidstaten, zonder uitzondering, meer verantwoordelijkheid moeten opnemen bij de uitvoering van het actieplan en het strategisch kader van de EU, en deze moeten gebruiken als hun eigen blauwdruk voor de bilaterale en multilaterale bevordering van mensenrechten en democratie; neemt met tevredenheid kennis van de geplande tussentijdse beoordeling van het nieuwe actieplan en benadrukt het belang van inclusief overleg om de bereikte resultaten op het vlak van de integratie van mensenrechten op een consistente manier weer te geven;

23. dringt er in dit verband bij de Raad Buitenlandse Zaken op aan het thema democratie en mensenrechten regelmatig te bespreken; herhaalt zijn verzoek aan de Raad Buitenlandse Zaken een jaarlijks openbaar debat te voeren over EU-acties op het gebied van mensenrechten en democratie;

24. prijst de EDEO en de Commissie voor hun rapportering over de uitvoering van het eerste actieplan en rekent erop dat deze manier van verslaggeven ook in het kader van het nieuwe actieplan wordt aangehouden; wijst bovendien nogmaals op zijn vastberadenheid nauw betrokken te blijven bij en geraadpleegd te worden over de uitvoering van het nieuwe actieplan;

25. roept de VV/HV op om in samenwerking met alle commissarissen een programma op te stellen dat mensenrechten in verschillende EU-activiteiten integreert, met name op het gebied van ontwikkeling, migratie, milieu, werkgelegenheid, gegevensbescherming op het internet, handel, investeringen, technologie en het bedrijfsleven;

Overzicht van andere beleidsinstrumenten van de EU

Het mandaat van de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten

26. herinnert aan het belang van het mandaat van de speciale vertegenwoordiger van de EU (SVEU) voor de mensenrechten om de zichtbaarheid en doeltreffendheid van de EU bij de bescherming en bevordering van mensenrechten en democratische beginselen over de hele wereld te verbeteren; prijst de huidige mandaathouder voor zijn aanzienlijke verwezenlijkingen en voor de regelmatige uitwisseling met het Parlement en het maatschappelijk middenveld;

27. is ingenomen met de verlenging van het mandaat van de SVEU tot februari 2017 en herhaalt zijn verzoek om hier een permanent mandaat van te maken; dringt derhalve aan op een herziening van het mandaat om ervoor te zorgen dat de SVEU initiatiefrecht,

voldoende personeel en financiële middelen krijgt, in het openbaar het woord kan nemen, verslag kan uitbrengen over verwezenlijkingen naar aanleiding van bezoeken aan derde landen en kan communiceren over het standpunt van de EU inzake mensenrechtenkwesties, teneinde de rol van de SVEU zichtbaarder en doeltreffender te maken;

28. dringt er bij de Raad nogmaals op aan in het mandaat van de geografische SVEU's vast te leggen dat zij nauw moeten samenwerken met de SVEU voor de mensenrechten;

Landenstrategieën inzake mensenrechten en de rol van de EU-delegaties

29. merkt op dat het Politiek en Veiligheidscomité 132 landenstrategieën op het gebied van de mensenrechten (hierna landenstrategieën genoemd) heeft bekrachtigd na gecoördineerde inspanningen van de EU-delegaties, de EU-instellingen en de lidstaten; spreekt nogmaals zijn steun uit voor de doelstelling van de landenstrategieën om de EU-acties voor elk land op maat te snijden volgens de specifieke toestand en behoeften ter plekke; wijst op de noodzaak deze landenstrategieën permanent te evalueren en bij te sturen indien nodig en dringt erop aan de samenwerking, communicatie en uitwisseling van gegevens tussen de EU-delegaties, de ambassades van de lidstaten en de EU-instellingen bij het opstellen en uitvoeren van landenstrategieën verder te verbeteren;

30. herhaalt zijn oproep om de leden van het Europees Parlement toegang te geven tot de inhoud van de landenstrategieën in een degelijke vorm, zodat ze hun taken naar behoren en op een transparante manier kunnen vervullen; pleit ervoor dat de EDEO en de Commissie naar buiten toe communiceren over de doelstelling van elke strategie om de transparantie van de landenstrategieën te vergroten; staat erop dat de EDEO voor elke individuele landenstrategie duidelijke en meetbare voortgangsindicatoren opneemt;

31. wijst er met klem op hoe belangrijk het is om op alle niveaus van beleidsvorming ten aanzien van afzonderlijke derde landen rekening te houden met de landenstrategieën, onder meer bij de voorbereiding van politieke dialogen op hoog niveau, mensenrechtendialogen, landenstrategiedocumenten en jaarlijkse actieprogramma's;

32. is ingenomen met de aanwijzing van contactpunten voor de mensenrechten en/of genderkwesties door alle delegaties en door de missies in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB); merkt echter op dat de informatie die online beschikbaar is voor het publiek in vele gevallen gedateerd is, en roept daarom op tot een snelle herziening;

33. herhaalt zijn aanbeveling aan de VV/HV en de EDEO om duidelijke operationele richtsnoeren uit te werken in verband met de rol van contactpunten in delegaties, om hun de bevoegdheid te geven als echte mensenrechtenadviseurs op te treden en hen in staat te stellen hun werk op een doeltreffende manier en met coherentie en inclusiviteit uit te voeren, ter optimalisering van het werk van de delegaties; is van mening dat het werk van de contactpunten voor de mensenrechten evenzeer ondersteund moet worden door het diplomatieke personeel van de lidstaten; is van oordeel dat het werk van de contactpunten voor de mensenrechten volledig onafhankelijk en vrij moet zijn van politieke inmenging en intimidatie door nationale autoriteiten van derde landen, met name in hun contacten met mensenrechtenactivisten en het maatschappelijk middenveld;

Mensenrechtendialogen en -overleg

34. erkent dat mensenrechtendialogen met derde landen een doeltreffend instrument kunnen zijn voor bilateraal engagement en samenwerking ter bevordering en bescherming van de mensenrechten, mits deze geen doel op zich zijn, maar een middel om specifieke verbintenissen en resultaten van de partner te verkrijgen; is daarom ingenomen met het tot stand brengen van mensenrechtendialogen met een groeiend aantal landen, zoals Birma/Myanmar, en moedigt dit aan; neemt in dit verband met voldoening kennis van, bij wijze van voorbeeld, de zesde ronde in de mensenrechtendialoog tussen de EU en Moldavië;

35. dringt er bij de VV/HV en de EDEO op aan tijdens het verloop van de mensenrechtendialogen en de bijbehorende seminars voor het maatschappelijk middenveld een duidelijk, resultaatgericht perspectief voor ogen te houden dat aansluit bij de landenstrategieën; spoort de EDEO aan consequent voorbereidende dialogen te voeren met organisaties uit het maatschappelijk middenveld, die automatisch zouden moeten doorsijpelen in de eigenlijke dialoog; dringt er verder op aan dat de VV/HV, de SVEU voor de mensenrechten en de EDEO individuele gevallen van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen of gevangengenomen zijn, van politieke gevangenen en van inbreuken op de mensenrechten tijdens de mensenrechtendialogen stelselmatig en op een verantwoordelijke en transparante manier ter sprake te brengen; vindt het van wezenlijk belang dat de EDEO stelselmatig nagaat of alle toezeggingen die tijdens elke mensenrechtendialoog gedaan zijn nagekomen worden;

36. herhaalt zijn verzoek aan de EDEO om een uitgebreid mechanisme te ontwikkelen om toezicht te houden op de werking van de mensenrechtendialogen en deze te kunnen herzien, in samenwerking met organisaties uit het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenorganisaties, teneinde het effect van de dialogen te vergroten; is van mening dat er politieke conclusies getrokken moeten worden en alternatieve ondersteuningsinstrumenten voor de bevordering van mensenrechten gebruikt moeten worden indien de dialogen in een bepaald land voortdurend mislukken; merkt in dit verband op dat de mensenrechtendialoog met Rusland in 2014 is opgeschort en neemt eveneens kennis van het gebrek aan resultaten van de mensenrechtendialogen met China en Belarus; dringt er daarom op aan dat de EDEO zijn mensenrechtenstrategie ten aanzien van Rusland en China grondig herziet;

37. roept de EU en haar delegaties op tot meer politiek overleg, in samenwerking met het maatschappelijk middenveld, met overheden die de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat schenden, en dringt erop aan dat de politieke dialoog over mensenrechten tussen de EU en derde landen een meer inclusieve en bredere definitie van non-discriminatie moet omvatten, onder andere met betrekking tot LGBTI's, godsdienst of overtuiging, geslacht, ras of etnische afkomst, leeftijd, handicap en seksuele geaardheid; onderstreept dat met name in landen die in het verleden slecht hebben gepresteerd op het gebied van ontwikkeling en de eerbiediging van de mensenrechten de ontwikkelingshulp gehandhaafd en zelfs versterkt moet worden, maar bij voorkeur gekanaliseerd moet worden via organisaties van het maatschappelijk middenveld en niet-gouvernementele lokale partners, en dat er systematisch toezicht op gehouden moet worden, in combinatie met toezeggingen door de respectieve regeringen om de mensenrechtensituatie op het terrein te verbeteren;

38. erkent het belang van aanvullende maatregelen tegen individuen (gerichte sancties zoals de bevriezing van tegoeden of een reisverbod) in de omgang met autoritaire regimes indien de dialogen blijven mislukken;

EU-mensenrechtenrichtsnoeren

39. stelt met tevredenheid vast dat de Raad in mei 2014 de EU-mensenrechtenrichtsnoeren inzake vrijheid van meningsuiting online en offline heeft goedgekeurd; herinnert echter aan zijn verzoek aan de EDEO om de selectieprocedure voor de in de EU-richtsnoeren behandelde thema's te verduidelijken en ook het Parlement en het maatschappelijk middenveld hieromtrent te raadplegen alvorens de thema's te kiezen;

40. herhaalt zijn verzoek aan de VV/HV en de EDEO om de EU-richtsnoeren inzake het internationaal humanitair recht (IHR)[1] daadwerkelijk en consequent uit te voeren, ook met betrekking tot conflicten en humanitaire crises in landen als Syrië, Irak, Libië en Oekraïne; pleit er in dit verband voor dat de EDEO organisaties uit het maatschappelijk middenveld ondersteunt die ijveren voor de eerbiediging van het IHR door zowel statelijke als niet-statelijke actoren; dringt er bovendien op aan dat de EU alle beschikbare instrumenten actief aanwendt om naleving van het IHR door statelijke en niet-statelijke actoren te verbeteren; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan bij te dragen aan het huidige initiatief van Zwitserland en het Internationale Comité van het Rode Kruis ter verbetering van de naleving van het IHR;

41. wijst er met klem op hoe belangrijk het is de uitvoering van de EU-richtsnoeren inzake de mensenrechten, met inbegrip van de uitvoering van de EU-richtsnoeren ter bevordering en bescherming van de rechten van het kind, systematisch te beoordelen aan de hand van duidelijk gedefinieerde benchmarks; is van mening dat verdere maatregelen nodig zijn om het personeel van de EDEO en de EU-delegaties en de buitenlandse vertegenwoordigingen van de lidstaten bewust te maken van de inhoud van de richtsnoeren, teneinde ervoor te zorgen dat ze naar behoren worden uitgevoerd; herhaalt zijn oproep om organisaties van het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenorganisaties actiever te betrekken bij de selectie, uitwerking, evaluatie en herziening van de richtsnoeren;

Mensenrechten en democratie via de beleidslijnen en instrumenten van het buitenlands beleid van de EU

42. herinnert eraan dat de EU zich ertoe heeft verbonden mensenrechten en democratie centraal te stellen in haar betrekkingen met derde landen; benadrukt daarom dat de bevordering van mensenrechten en democratische beginselen gesteund moet worden doorheen het hele EU-beleid en desbetreffende financiële instrumenten met een buitenlandse dimensie, zoals het uitbreidings- en nabuurschapsbeleid, het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, en het beleid inzake ontwikkeling, handel, justitie en binnenlandse zaken; beklemtoont in dit verband de recente inspanningen van de EU om mensenrechtenschendingen op te nemen in de vroegtijdigewaarschuwingsmatrix in verband met crisispreventie;

43. onderstreept dat de EU uit hoofde van de Verdragen verplicht is ervoor te zorgen dat al haar maatregelen en activiteiten met betrekking tot buitenlands beleid worden opgezet en uitgevoerd op een manier die de mensenrechten en de rechtsstaat bestendigt en ondersteunt;

44. is van mening dat de financieringsinstrumenten voor het externe optreden van de EU een belangrijk instrument zijn voor de bevordering en de verdediging van de

[1] https://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/hr/news53.pdf

mensenrechten en de democratische waarden in het buitenland; herhaalt zijn oproep om de samenhang van de verschillende thematische en geografische instrumenten te verbeteren;

45. stelt vast dat de Commissie inspanningen doet om te voldoen aan haar toezegging mensenrechtenbepalingen op te nemen in haar effectbeoordelingen voor wetgevings- en niet-wetgevingsvoorstellen, uitvoeringsmaatregelen en handelsovereenkomsten; spoort de Commissie aan de kwaliteit, de uitgebreide opzet en de follow-up van de effectbeoordelingen te verbeteren zodat gewaarborgd wordt dat er stelselmatig mensenrechtenkwesties in aan bod komen; wijst op de rol die het maatschappelijk middenveld kan spelen in dit proces;

Uitbreidings- en nabuurschapsbeleid

46. herinnert eraan dat het uitbreidingsbeleid van de EU een van de krachtigste instrumenten is om de eerbiediging van mensenrechten en democratische beginselen aan te moedigen; wijst erop dat het uitbreidingsproces zal worden voortgezet ondanks het feit dat er tot 2019 geen uitbreiding kan plaatsvinden vanwege de stand van de onderhandelingen en de situatie in de betrokken landen, en is verheugd dat het hoofdstuk rechterlijke macht en grondrechten, en het hoofdstuk justitie, vrijheid en veiligheid bij toetredingsonderhandelingen op een nieuwe manier worden benaderd, waarbij terdege rekening wordt gehouden met de tijd die nodig is om deze hervormingen naar behoren uit te voeren;

47. spreekt zijn bezorgdheid uit over de verslechterende toestand van de vrijheid van meningsuiting en media in bepaalde uitbreidingslanden en in een aantal landen van het Europees nabuurschap; benadrukt dat de onafhankelijkheid en de transparantie van eigendom van de media in deze landen dringend verbeterd moeten worden en dat de politieke en economische druk op journalisten, die vaak tot censuur en zelfcensuur leidt, onverwijld aangepakt moet worden; verzoekt de Commissie tijdens toetredingsonderhandelingen toezicht te blijven houden op en voorrang te blijven geven aan de eerbiediging van de vrijheid van meningsuiting en van de media;

48. betreurt dat een behoorlijke tenuitvoerlegging van rechtskaders voor de bescherming van minderheden een uitdaging blijft, zoals is aangegeven in de uitbreidingsstrategie van de Commissie voor 2014-2015[1]; verzoekt de uitbreidingslanden hun inspanningen op te voeren om een cultuur van aanvaarding van minderheden tot stand te brengen door minderheden meer te betrekken bij de besluitvormingsprocessen en hen beter te integreren in het onderwijssysteem, met bijzondere aandacht voor Roma-kinderen; dringt er bij de EU op aan de tenuitvoerlegging van de bepalingen ter bescherming van de mensenrechten, met inbegrip van de rechten van personen die tot minderheden behoren en de strijd tegen alle vormen van discriminatie, waaronder haatmisdrijven op basis van seksuele geaardheid, gedurende het uitbreidingsproces nauwlettend te volgen;

49. stelt met bezorgdheid vast dat de democratische politieke cultuur in enkele kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten en in een aantal landen van het Europees nabuurschap verslechtert; herinnert eraan dat goed bestuur, de eerbiediging van de rechtsstaat, het recht op vrije meningsuiting, het respecteren van de mensenrechten, de politieke dialoog, het maken van compromissen en het betrekken van alle belanghebbenden in het besluitvormingsproces de kern uitmaken van democratische

---

[1] http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-strategy-paper_nl.pdf

regimes; stelt evenzeer met bezorgdheid vast dat de uitbreidingslanden weinig vooruitgang boeken bij het vergroten van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en in de strijd tegen corruptie; dringt er samen met de Commissie bij de uitbreidingslanden op aan een geloofwaardige registratie van onderzoeken, vervolgingen en definitieve veroordelingen uit te bouwen;

50. herinnert er in verband met de lopende herziening van het Europees nabuurschapsbeleid aan dat het VEU bepaalt dat de EU bijzondere betrekkingen moet ontwikkelen met de naburige landen, stoelend op de waarden van de EU, waaronder eerbiediging van de mensenrechten en democratie[1]; herinnert er eveneens aan dat de EU na de Arabische Lente in 2011 haar beleid ten aanzien van het nabuurschap heeft herzien op basis van het beginsel "meer voor meer", dat bedoeld is om de democratische instellingen en de bevordering van de mensenrechten te versterken; onderstreept dat de eerbiediging van de mensenrechten en de democratische beginselen ernstig aangetast is door de grote uitdagingen waarmee het Europees nabuurschap de laatste jaren is geconfronteerd, zoals de verspreiding van instabiliteit en conflict in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, waar extremisten en jihadistische groeperingen misbruik maken van de situatie, alsook het menselijk lijden dat wordt veroorzaakt door het optreden van Rusland;

51. is er daarom van overtuigd dat de bevordering van mensenrechten en democratische beginselen centraal moet blijven staan in het herzien Europees nabuurschapsbeleid; wijst er nogmaals op dat de bevordering van mensenrechten en democratie in het belang van zowel partnerlanden als de EU is;

52. benadrukt dat de EU democratische en doeltreffende mensenrechteninstellingen, het maatschappelijk middenveld en de vrije media in naburige landen actief moet blijven ondersteunen; wijst in dit verband in positieve zin op de voortdurende aanzienlijke steun uit hoofde van het Europees instrument voor democratie en mensenrechten en de faciliteit voor het maatschappelijk middenveld; is evenzeer ingenomen met de consistente en doeltreffende inzet van het Europees Fonds voor de Democratie (EFD) in het oostelijke en zuidelijke nabuurschap voor de bevordering van democratie en eerbiediging van grondrechten en vrijheden, zoals vermeld werd in het eerste evaluatieverslag van het Parlement over het EFD[2]; dringt er bij de EU en haar lidstaten sterk op aan om krachtige stimulansen en kennis uit hun eigen overgangsprocessen te blijven bieden om democratische hervormingsprocessen in het nabuurschap van de EU te ondersteunen;

53. blijft erbij dat het absoluut noodzakelijk is om een einde te maken aan de Russische agressie in Oekraïne en te zorgen voor stabiliteit en de eerbiediging van de mensenrechten;

Mensenrechten door middel van handel

54. spreekt andermaal zijn steun uit voor de systematische opname van mensenrechtenclausules in alle internationale overeenkomsten tussen de EU en derde landen, waarin onder meer rekening wordt gehouden met de Europese sociale dialoog en de arbeidsnormen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO); verzoekt de Commissie de uitvoering van de mensenrechtenclausules op doeltreffende en stelselmatige wijze te controleren en te beoordelen en regelmatig aan het Parlement

---

[1] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2014:077:0027:0043:nl:PDF
[2] Aangenomen teksten, P8_TA(2015)0274.

verslag uit brengen over de eerbiediging van de mensenrechten in partnerlanden; is ermee ingenomen dat de Raad stelselmatiger beperkende maatregelen treft ten aanzien van derde landen die de mensenrechten bewust schenden; beveelt in dit verband aan dat wanneer een derde land waarmee een overeenkomst is afgesloten de mensenrechten op ernstige wijze schendt, de EU concrete stappen zet om passende sancties uit te voeren zoals vastgelegd in de mensenrechtenclausules;

55. is ingenomen met de inwerkingtreding op 1 januari 2014 van het nieuwe stelsel van algemene preferenties (SAP) (Verordening (EU) nr. 978/2012); merkt in positieve zin op dat aan het eind van 2014 aan 14 landen SAP+-preferenties waren verleend, en herinnert eraan dat van landen wordt geëist dat ze de ratificatie van de 27 belangrijkste internationale verdragen handhaven, alsook dat ze toezicht houden op de daadwerkelijke uitvoering ervan, overeenkomstig de criteria die zowel in deze verdragen als door de EU zijn vastgelegd; verwacht dat de Commissie tegen eind 2015 een oprechte en transparante beoordeling van de feiten verricht en aan het Parlement en de Raad verslag uitbrengt over de stand van de ratificatie en de daadwerkelijke uitvoering van de verdragen door de begunstigden van de SAP+-preferenties; herhaalt zijn aanbeveling dat het Statuut van Rome moet worden toegevoegd aan de toekomstige lijst van verdragen;

Bedrijfsleven en mensenrechten

56. is van mening dat handel en mensenrechten hand in hand kunnen gaan en dat voor het bedrijfsleven een belangrijke rol is weggelegd wat de bevordering van mensenrechten en democratie betreft; is van mening dat de bevordering van de mensenrechten gebaseerd moet zijn op samenwerking tussen de overheid en de particuliere sector; verklaart in dit verband nogmaals dat Europese bedrijven passende maatregelen moeten treffen om ervoor te zorgen dat hun activiteiten in derde landen beantwoorden aan de mensenrechtennormen; bevestigt bovendien dat het voor de EU van belang is maatschappelijk verantwoord ondernemen te bevorderen, en dat Europese bedrijven het voortouw nemen in de bevordering van internationale normen inzake bedrijfsleven en mensenrechten; dringt er bovendien bij de EU op aan actief deel te nemen aan de 12e zitting van de werkgroep van de VN over de mensenrechtenproblematiek in het kader van transnationale ondernemingen en andere bedrijven, en steun te verlenen aan de inspanningen om het beleid van deze ondernemingen af te stemmen op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen; pleit ervoor dat de EU en haar lidstaten deelnemen aan de discussie over een internationaal juridisch bindend instrument, in het kader van de VN, inzake bedrijfsleven en mensenrechten;

57. is gezien het bovenstaande van mening dat de EDEO van de EU-delegaties moet eisen dat ze betrekkingen onderhouden met in derde landen werkzame Europese bedrijven om de eerbiediging van de mensenrechten in hun bedrijfsgerelateerde activiteiten te waarborgen; herhaalt bovendien zijn verzoek dat EU-delegaties de eerbiediging van de mensenrechten in bedrijfsvoering als prioriteit opnemen voor plaatselijke oproepen tot het indienen van voorstellen in het kader van het Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR) en dat EU-delegaties alle nodige maatregelen nemen om mensenrechtenverdedigers te beschermen, in overeenstemming met de EU-richtsnoeren over mensenrechtenverdedigers;

58. herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om tegen het einde van 2015 verslag uit te brengen over de uitvoering van de VN-richtsnoeren inzake bedrijfsleven en

mensenrechten[1] door de EU-lidstaten;

59. roept op tot een gecoördineerde EU-actie tegen landroof door te ijveren voor afdoende veiligheidsmechanismen ter voorkoming van dit fenomeen in de betrokken landen en tussen EU- en andere Europese bedrijven die daar aanwezig zijn;

60. roept de EU op om een proefproject te ontwikkelen inzake de ondeelbaarheid van de mensenrechten, problemen in verband met grondbezit (landroof en gedwongen uitzetting) en de samenhang van het EU-beleid in dit verband; verzoekt de EU met klem verslag uit te brengen over haar inspanningen om toetreding tot het Facultatief Protocol bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten in overweging te nemen, in overeenstemming met de verbintenis die is aangegaan in het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2015-2019;

Mensenrechten en ontwikkeling

61. is van mening dat ontwikkelingssamenwerking en de bevordering van mensenrechten en democratische beginselen hand in hand moeten gaan; herinnert er in dit verband aan dat de VN hebben verklaard dat ontwikkelingsdoelstellingen zonder benadering op basis van de mensenrechten niet volledig bereikt kunnen worden; herinnert er ook aan dat de EU zich ertoe heeft verbonden partnerlanden te ondersteunen, rekening houdend met hun ontwikkelingssituatie en hun vooruitgang op het gebied van mensenrechten en democratie; spoort aan om in alle instrumenten duidelijk omschreven resultatenkaders op te nemen om de inclusie van gemarginaliseerde en kwetsbare groepen te waarborgen en een op mensenrechten gebaseerde aanpak te integreren;

62. is ingenomen met het werkdocument van de diensten van de Commissie, getiteld "A rights-based approach, encompassing all human rights, including women's and girls' rights, for EU development cooperation" (Een op rechten gebaseerde benadering voor de EU-ontwikkelingssamenwerking, waarin alle mensenrechten besloten liggen, ook de rechten van vrouwen en meisjes), dat in april 2014 is gepubliceerd en door de Raad positief is onthaald; spoort de Commissie aan toezicht te houden op de uitvoering van de op rechten gebaseerde benadering en ervoor te zorgen dat mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking elkaar in de praktijk versterken; verzoekt de Commissie om een transparante en openbare beoordeling van de tenuitvoerlegging van de EU-toolbox voor een op rechten gebaseerde benadering; dringt er bij de EU op aan haar rol als voorvechter van de mensenrechten in de wereld te versterken door op doeltreffende, coherente en weloverwogen manier gebruik te maken van alle beschikbare instrumenten ter bevordering en bescherming van de mensenrechten en de verdedigers ervan, en door de doeltreffendheid van haar beleid inzake ontwikkelingshulp, in overeenstemming met de nieuwe duurzame-ontwikkelingsdoelstelling (SDG) 16;

63. is ingenomen met de goedkeuring van de ambitieuze Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling op de speciale VN-top in New York, alsook met de leidende rol die de EU in dit proces heeft vervuld, met name met betrekking tot de opname van fundamentele EU-waarden zoals mensenrechten en goed bestuur; merkt in positieve zin op dat de nieuwe agenda duidelijk is verankerd in verbintenissen inzake mensenrechten en dat met de 17 doelstellingen en 169 streefdoelen wordt geprobeerd mensenrechten voor iedereen te verwezenlijken; deelt de onderliggende visie van dit document van een

---

[1] http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

wereld die wordt gekenmerkt door de universele eerbiediging van de mensenrechten en de menselijke waardigheid, de rechtsstaat, het recht, gelijkheid en non-discriminatie, alsook door respect voor ras, etniciteit en culturele verscheidenheid, en door gelijke kansen die de volledige ontwikkeling van het menselijk potentieel mogelijk maken en bijdragen tot gedeelde welvaart; benadrukt dat het belangrijk is om de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, zijn toezichtmaatregelen en zijn toekomstige tenuitvoerlegging door alle belanghebbenden, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, te onderbouwen met een benadering waarin mensenrechten en gendergelijkheid centraal staan, naast het uitroeien van armoede, het verminderen van ongelijkheid en sociale uitsluiting en de democratisering van de economie;

64. benadrukt het belang van beleidscoherentie voor ontwikkeling voor de verwezenlijking van de nieuwe agenda voor duurzame ontwikkeling; wijst erop dat de op mensenrechten gebaseerde benadering moet leiden tot een dieper inzicht in beleidscoherentie voor ontwikkeling, aangezien er geen vooruitgang kan worden geboekt op het gebied van duurzame ontwikkeling en de uitbanning van armoede als de obstakels voor de verwezenlijking van rechten niet worden weggewerkt;

65. bevestigt nogmaals dat de wereldwijde last van armoedegerelateerde en verwaarloosde ziekten dringend moet worden aangepakt; verzoekt om de uitwerking van een ambitieuze politieke strategie op lange termijn en een overeenkomstig actieplan inzake wereldgezondheid, innovatie en toegang tot geneesmiddelen om onder meer te investeren in onderzoek en ontwikkeling, om zo het recht te waarborgen op een levensstandaard die hoog genoeg is om de gezondheid en het welzijn van elk individu te verzekeren, zonder onderscheid naar ras, godsdienst, politieke overtuiging, economische of sociale situatie, genderidentiteit of seksuele geaardheid;

66. staat erop dat de actieagenda van Addis Abeba een engagement inhoudt om te voorzien in een universele "sociale beschermingsvloer" (een minimum aan sociale bescherming), universele gezondheidszorgstelsels en essentiële openbare diensten voor iedereen, waaronder gezondheidszorg en onderwijs;

67. neemt met tevredenheid kennis van de richtsnoeren voor terrorismebestrijding, die door de EDEO en de Commissie zijn opgesteld en door de Raad zijn goedgekeurd om de eerbiediging van de mensenrechten te waarborgen bij het plannen en uitvoeren van projecten met derde landen inzake bijstand op het gebied van terrorismebestrijding; verzoekt de EDEO en de Commissie toe te zien op de daadwerkelijke uitvoering van de richtsnoeren, te beginnen met een brede verspreiding; herinnert er in dit verband aan dat de eerbiediging van de grondrechten en de fundamentele vrijheden de basis vormt van een geslaagd beleid inzake terrorismebestrijding, met inbegrip van het gebruik van digitale bewakingstechnologieën; steunt de internationale pogingen om een eind te maken aan de door IS/Da'esh gepleegde schendingen van de mensenrechten;

Rechten van inheemse volkeren

68. roept de EDEO, de Commissie en de lidstaten op de herziening van het mandaat van het deskundigenmechanisme inzake de rechten van inheemse volkeren te steunen, in overeenstemming met het slotdocument van de Wereldconferentie over inheemse volkeren (Resolutie 69/2 van de Algemene Vergadering van de VN[1]), met het oog op

---

[1] http://wcip2014.org/wp-content/uploads/2013/03/N1446828.pdf

het toezicht op en de evaluatie en verbetering van de tenuitvoerlegging van de Verklaring inzake de rechten van inheemse volkeren; verzoekt de lidstaten erop aan te dringen dat alle houders van mandaten voor speciale VN-procedures bijzondere aandacht besteden aan problemen waarmee inheemse vrouwen en meisjes kampen, en hierover stelselmatig verslag uitbrengen aan de UNHRC; dringt er bij de EDEO en de lidstaten op aan de ontwikkeling van het op het hele bestel gerichte actieplan inzake inheemse volkeren actief te steunen, overeenkomstig het verzoek van de Algemene Vergadering van de VN in haar resolutie van september 2014, in het bijzonder voor wat betreft de organisatie van regelmatige raadplegingen van inheemse volkeren als onderdeel van dit proces; betreurt het ten zeerste dat mensen met een geestesziekte in sommige gebieden in West-Afrika aan bomen in het woud vastgeketend worden of op straat worden achtergelaten, en dat dit algemeen voorkomende praktijken zijn die door de plaatselijke gemeenschappen worden goedgekeurd;

EU-actie op het vlak van migratie en vluchtelingen

69. uit zijn diepe bezorgdheid over en verklaart zich solidair met het hoge aantal vluchtelingen en migranten dat ernstige schendingen van de mensenrechten ondergaat als slachtoffer van conflicten, vervolgingen, bestuurlijke tekortkomingen en netwerken voor illegale immigratie, mensenhandel, mensensmokkel, extremistische groeperingen en criminele bendes; spreekt ook zijn diepe leedwezen uit over het tragische verlies van levens onder de mensen die de grenzen van de EU proberen te bereiken;

70. benadrukt dat de onderliggende oorzaken van de migratiestromen en dus de buitenlandse dimensie van de vluchtelingencrisis dringend aangepakt moeten worden, onder meer door duurzame oplossingen te vinden voor de conflicten in ons nabuurschap, door samenwerking en partnerschap met de betrokken derde landen uit te bouwen en via het buitenlands beleid van de EU; beklemtoont de behoefte aan een brede, op mensenrechten gebaseerde benadering van migratie en verzoekt de EU beter samen te werken met de VN, met inbegrip van de VN-organisaties, alsook met regionale organisaties, regeringen en ngo's om de onderliggende oorzaken van de migratiestromen aan te pakken en de situatie in vluchtelingenkampen in de buurt van conflictgebieden te verbeteren; herhaalt zijn verzoek aan de EU om ervoor te zorgen dat alle samenwerkings- en overnameovereenkomsten op het gebied van migratie met landen buiten de EU stroken met het internationaal recht; herinnert eraan dat een wereldwijde strategie inzake migratie nauw verbonden is met het humanitaire en ontwikkelingsbeleid, met inbegrip van de totstandbrenging van humanitaire corridors en de afgifte van humanitaire visa, alsook andere buitenlandse beleidsmaatregelen; neemt kennis van de operatie van de door de Europese Unie geleide zeemacht – Middellandse Zee (EUNAVFOR MED) tegen mensensmokkelaars en -handelaars in het Middellandse Zeegebied; benadrukt ook dat er op EU-niveau dringend sterkere beleidslijnen ontwikkeld moeten worden om dringende problemen met betrekking tot migranten en vluchtelingen aan te pakken en een doeltreffend, eerlijk en duurzaam mechanisme te vinden voor het verdelen van de lasten tussen de lidstaten; is ingenomen met de maatregelen die de Commissie op 9 september 2015 heeft voorgesteld om de vluchtelingencrisis aan te pakken, zoals de geplande herziening van de Dublinverordening;

71. verzoekt de EU en de lidstaten de steun voor de strijd tegen de mensenhandel op te voeren middels externe beleidsmaatregelen en daarbij speciale aandacht te besteden aan de bescherming van slachtoffers, minderjarigen in het bijzonder; is ervan overtuigd dat de EU de samenwerking met derde landen en andere betrokken partijen moet versterken

om beproefde methoden uit te wisselen en bij te dragen aan de ontmanteling van internationale netwerken voor mensenhandel; beklemtoont nogmaals dat alle lidstaten de EU-richtlijn inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan[1] en de strategie voor de uitroeiing van mensenhandel 2012-2016[2] ten uitvoer moeten leggen;

72. wijst erop dat 17,5 miljoen mensen in 2014 ontheemd raakten ten gevolge van door klimaatproblemen veroorzaakte rampen; merkt op dat deze ontheemden vooral te vinden zijn in de gebieden in het zuiden, die het kwetsbaarst zijn voor de gevolgen van de klimaatverandering; wijst erop dat 85 % van die ontheemden zich in ontwikkelingslanden bevinden, voornamelijk binnen één land of binnen delen van landen; merkt op dat de EU-lidstaten in het kader van de millenniumontwikkelingsdoelstellingen hebben toegezegd 0,7 % van het bbp toe te wijzen aan de financiering van ontwikkelingshulp;

73. verzoekt de EU actief deel te nemen aan het debat over de term "klimaatvluchteling", met inbegrip van een mogelijke juridische definitie ervan in het internationaal recht of in wettelijk bindende internationale overeenkomsten;

74. herhaalt zijn oproep voor een gemeenschappelijk standpunt van de EU inzake het gebruik van gewapende drones waarin de mensenrechten en het internationaal humanitair recht worden gehandhaafd, en waarin kwesties zoals het rechtskader, evenredigheid, verantwoording en de bescherming van burgers en transparantie aan bod komen; dringt er nogmaals bij de EU op aan om een verbod uit te vaardigen op de ontwikkeling, de productie en het gebruik van volledig autonome wapens waarmee aanvallen zonder menselijke tussenkomst kunnen worden uitgevoerd; dringt er bij de EU op aan zich te verzetten en een verbod uit te vaardigen tegen de praktijk van buitengerechtelijk en doelgericht doden en zich ertoe te verbinden passende maatregelen te treffen, overeenkomstig de binnenlandse en internationale wettelijke verplichtingen, wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat een individu of entiteit binnen haar rechtsgebied in verband zou kunnen worden gebracht met onwettig doelgericht doden in het buitenland;

Internationale culturele en sportevenementen en mensenrechten

75. maakt er zich ernstige zorgen over dat een aantal grootschalige sportmanifestaties wordt georganiseerd door autoritaire staten waar mensenrechten en fundamentele vrijheden worden geschonden; benadrukt dat er behoefte is aan bewustmakingscampagnes om het grote publiek ervan te overtuigen dat er mensenrechtenbepalingen nodig zijn met betrekking tot sportevenementen, waarin het probleem van gedwongen prostitutie en mensenhandel wordt opgenomen; verzoekt de EU en haar lidstaten met klem in discussie te gaan met de UNHCR en andere multilaterale fora, alsook met nationale sportfederaties, het bedrijfsleven en organisaties uit het maatschappelijk middenveld om bij dergelijke evenementen een volledige naleving van de mensenrechten te waarborgen, onder meer door hiervan een criterium te maken om te bepalen aan wie grote internationale sportevenementen worden toegekend; houdt in dit verband de komende FIFA-wereldbeker in Rusland in 2018 en in Qatar in 2022 en de Olympische Spelen in Peking in 2022 in het oog;

---

1 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:NL:PDF

2 https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eu_strategy_towards_the_eradication_of_trafficking_in_human_beings_2012-2016_1.pdf

EU-actie in multilaterale organisaties

76. spreekt nogmaals zijn volledige steun uit voor de sterke inzet van de EU bij het ijveren voor de bevordering van mensenrechten en democratische beginselen door samen te werken met de structuren van de Verenigde Naties en de gespecialiseerde VN-organisaties, de Raad van Europa, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), overeenkomstig de artikelen 21 en 220 VEU; is daarom verheugd over de aanneming van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen;

77. herhaalt bovendien hoe belangrijk het is dat de EU actief en consequent deelneemt aan alle mensenrechtenmechanismen van de VN, met name de Derde Commissie van de Algemene Vergadering en de VN-Mensenrechtenraad; erkent de inspanningen van de EDEO, de EU-delegaties in New York en Genève en de lidstaten om de samenhang van het EU-optreden inzake mensenrechtenkwesties op VN-niveau te vergroten; spoort de EU aan de inspanningen op te voeren om haar stem te laten horen, onder meer door de toenemende praktijk van regio-overschrijdende initiatieven te versterken en door steun te verlenen aan en het initiatief te nemen voor resoluties;

78. dringt erop aan dat de grondrechten van de volkeren van de Westelijke Sahara, waaronder de vrijheid van vereniging, meningsuiting en het recht op vergadering, worden geëerbiedigd; eist vrijlating van alle politieke gevangenen van het Sahrawivolk; eist dat toegang wordt verleend aan leden van het Parlement, onafhankelijke waarnemers, ngo's en de pers tot de gebieden van de Westelijke Sahara; verzoekt de Verenigde Naties met klem Minurso een mensenrechtenmandaat te geven, overeenkomstig alle andere VN-vredesmissies ter wereld; is voorstander van een eerlijke en blijvende oplossing van het conflict in de Westelijke Sahara, op basis van het recht op zelfbeschikking van het Sahrawivolk, in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Verenigde Naties;

79. herinnert aan het belang van de instandhouding van de geïnstitutionaliseerde praktijk om een parlementaire delegatie naar de Algemene Vergadering van de VN te sturen; is blij dat de praktijk in 2015 weer opgenomen is, tijdens de 28e zitting van de Mensenrechtenraad;

80. benadrukt dat alle leden van de Mensenrechtenraad, met het oog op de geloofwaardigheid en legitimiteit van dit VN-orgaan, de hoogste mensenrechtennormen moeten hanteren en hun toezeggingen op het gebied van de mensenrechten moeten nakomen; is van mening dat de mensenrechten in alle internationale fora bevorderd, ontwikkeld en geconsolideerd moeten worden; verzoekt de Commissie in het openbaar verslag uit te brengen over alle activiteiten en acties die zij heeft ondernomen om schot te brengen in de mensenrechtenagenda en om op het gebied van mensenrechten meer verantwoording en aansprakelijkheid te eisen van internationale organisaties als de WHO en de Wereldbank (IBRD (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling), IFC (Internationale Financieringsmaatschappij), MIGA(Multilateraal Agentschap voor Investeringsgaranties));

81. bevestigt nogmaals zich sterk te zullen inzetten om een einde maken aan de straffeloosheid van de zwaarste misdaden die de internationale gemeenschap aanbelangen, en om ervoor te zorgen dat de slachtoffers van oorlogsmisdaden, van misdaden tegen de menselijkheid en volkerenmoord aanspraak kunnen maken op gerechtigheid, en spreekt daarom nogmaals zijn grote steun uit voor het Internationaal

Strafhof (ICC); vindt het betreurenswaardig dat in 2014 geen enkel land het Statuut van Rome heeft geratificeerd; benadrukt de verantwoordelijkheid om een einde te maken aan straffeloosheid en om gerechtelijke vervolging in te stellen tegen de verantwoordelijken van genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden, met inbegrip van misdaden met seksueel geweld; uit er zijn diepe bezorgdheid over dat meerdere aanhoudingsbevelen nog niet zijn uitgevoerd; dringt er bij de EU op aan krachtige diplomatieke en politieke steun te blijven geven om de betrekkingen tussen het ICC en de VN te versterken en uit te breiden, met name in de VN Veiligheidsraad, alsook in haar bilaterale betrekkingen en in alle andere fora; dringt er bij de EU, met inbegrip van haar delegaties, en de lidstaten op aan meer inspanningen te leveren ter bevordering van de universaliteit van het Statuut van Rome en de ratificatie en daadwerkelijke tenuitvoerlegging van dit document; verzoekt de EU-lidstaten om het ICC te voorzien van de benodigde middelen en om hun steun aan het internationaal strafrechtelijk systeem verder op te trekken, onder meer door financiële steun te verlenen aan organisaties uit het maatschappelijk middenveld, bijvoorbeeld via het Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR); dringt aan op de tenuitvoerlegging van de EU-toolkit uit 2013 betreffende de complementariteit tussen de internationale en de nationale rechtsbedeling;

82. verzoekt de EU en haar lidstaten het ICC en de behoefte aan handhaving van zijn besluiten in alle soorten dialogen met derde landen actief te steunen;

Eerbiediging van de mensenrechten wereldwijd verbeteren

Vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst of overtuiging

83. herinnert eraan dat vrijheid van denken, geweten, godsdienst en overtuiging een fundamenteel mensenrecht is, zoals erkend is in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en gewaarborgd is door artikel 18 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van de VN; herinnert er evenzeer aan dat dit recht nauw samenhangt met andere mensenrechten en fundamentele vrijheden, bestaande uit het recht om te geloven of niet te geloven, de vrijheid om een theïstisch, niet-theïstisch of atheïstisch geloof te belijden en het recht om een geloof naar keuze aan te nemen, te wijzigen en ervan afstand te doen of het opnieuw aan te nemen; uit zijn bezorgdheid over het feit dat een aantal landen nog steeds verzuimt zich neer te leggen bij de VN-normen en zijn toevlucht neemt tot staatsrepressie, waaronder mogelijk lijfstraffen, gevangenisstraffen, buitensporige boetes en zelfs de doodstraf, in strijd met de vrijheid van godsdienst of overtuiging; maakt zich zorgen over de toegenomen vervolging van religieuze of levensbeschouwelijke minderheidsgroepen, waaronder christelijke gemeenschappen, alsook over onrechtmatige schade aan de plaatsen waar ze samenkomen;

84. verzoekt de EU en haar lidstaten meer inspanningen te leveren om bij te dragen aan de uitbanning van alle vormen van religieuze discriminatie en de interreligieuze dialoog te bevorderen wanneer ze met derde landen samenwerken; vraagt om concrete acties ter bescherming van religieuze minderheden, niet-gelovigen, geloofsafvalligen en atheïsten die het slachtoffer zijn van wetgeving inzake godslastering, en verzoekt de EU en de lidstaten zich in te zetten voor de afschaffing van dergelijke wetten; is ingenomen met het engagement van de EU om in internationale fora te ijveren voor de vrijheid van godsdienst of overtuiging, onder meer door het mandaat van de speciale VN-rapporteur voor vrijheid van godsdienst en overtuiging te steunen; geeft zijn volledige steun aan de werkwijze van de EU om in de Mensenrechtenraad en op de Algemene Vergadering van

de VN het initiatief te nemen voor thematische resoluties over dit thema; vraagt concrete actie en maatregelen om de EU-richtsnoeren ter bevordering en bescherming van de vrijheid van godsdienst en overtuiging daadwerkelijk ten uitvoer te leggen en te verbeteren; is van oordeel dat er op zowel internationale als regionale fora actie ondernomen moet worden door een open, transparante en regelmatige dialoog in stand te houden met kerkgenootschappen en religieuze gemeenschappen, in toepassing van artikel 14 VWEU, onder meer via EU-delegaties; vestigt evenzeer de aandacht op de noodzaak om voor een stelselmatige en consequente opleiding van EU-personeel in de hoofdkantoren en delegaties te zorgen;

EU-actie tegen de doodstraf

85. is ingenomen met de gezamenlijke verklaring van oktober 2014 van de VV/HV en de secretaris-generaal van de Raad van Europa[1] waarin nogmaals met klem bevestigd wordt dat ze de doodstraf radicaal veroordelen, in alle gevallen en in alle omstandigheden; blijft bij zijn standpunt dat de wereldwijde afschaffing van de doodstraf een van de centrale EU-doelstellingen met betrekking tot de mensenrechten moet zijn; wijst erop dat bij de ondersteuning van het handhavingsbeleid inzake drugs in derde landen gestreefd moet worden naar de afschaffing van de doodstraf voor drugsgerelateerde misdrijven; verzoekt de EU en de lidstaten om zich in het kader van het 6e Wereldcongres tegen de doodstraf, dat in juni 2016 zal plaatsvinden in Oslo, Noorwegen, in ondubbelzinnige bewoordingen uit te spreken tegen de doodstraf, zich nog meer in te zetten voor de afschaffing van de doodstraf en steun te geven aan bewustmakingscampagnes over dit onderwerp;

86. uit zijn bezorgdheid over het toenemende aantal doodvonnissen en terechtstellingen in de hele wereld; betreurt het ten zeerste dat de doodstraf in sommige derde landen nog steeds is opgenomen in de wetgeving; vindt het betreurenswaardig dat Belarus na een onderbreking van twee jaar opnieuw terechtstellingen uitvoert; herhaalt daarom zijn oproep aan Belarus om een moratorium op de doodstraf in te stellen dat uiteindelijk moet leiden tot de afschaffing ervan; merkt op dat in acht landen de doodstraf voor homoseksualiteit in de wetgeving is opgenomen;

87. dringt er bij de EDEO, de Commissie en de lidstaten op aan richtsnoeren op te stellen voor een uitgebreid en doeltreffend Europees beleid inzake de doodstraf, aangezien tientallen Europese burgers een terechtstelling te wachten staat in derde landen, en hierin krachtige en versterkte mechanismen voor identificatie, verlening van rechtsbijstand en diplomatieke vertegenwoordiging op te nemen;

88. verzoekt de EU om betrekkingen te blijven onderhouden met landen waar de doodstraf nog bestaat, en daarbij gebruik te maken van alle diplomatieke middelen en samenwerkingsinstrumenten om de afschaffing van de doodstraf te bekomen; herhaalt bovendien zijn verzoek aan de EU om te blijven toezien op de omstandigheden waarin terechtstellingen worden uitgevoerd in de landen waar de doodstraf nog steeds wordt toegepast;

Strijd tegen foltering en mishandeling

89. meent dat de EU, naar aanleiding van het dertigjarig bestaan van het VN-Verdrag tegen foltering en gelet op het feit dat foltering en mishandeling wereldwijd blijven

---

[1] http://www.coe.int/en/web/portal/10-october-against-death-penalty

voortbestaan, haar inspanningen moet opvoeren om deze zware schendingen van de mensenrechten uit te bannen; benadrukt dat leden van kwetsbare groepen zoals kinderen en vrouwen of etnische, taalkundige of religieuze minderheden vaker worden blootgesteld aan foltering of mishandeling in hechtenis, en daarom speciale aandacht vereisen; vraagt de EDEO en de VV/HV daarom met klem om nadrukkelijker de strijd aan te gaan met foltering en andere wrede, onmenselijke en vernederende behandelingen of straffen, via geïntensiveerde diplomatieke actie en een meer systematische openbare stellingname waarin de waarden en beginselen waartoe de EU zich heeft verbonden worden uitgedrukt; pleit ervoor dat de EDEO, de EU-delegaties en de lidstaten ten volle gebruikmaken van alle bestaande instrumenten, zoals de EU-richtsnoeren inzake foltering[1]; pleit in dit verband voor een voortdurende verbetering van de controlemechanismen voor de uitvoer van geneesmiddelen die gebruikt kunnen worden voor terechtstellingen of foltering, door er een gerichte clausule met betrekking tot de eindbestemming in op te nemen waarmee de overdracht van veiligheidsgerelateerde voorwerpen die duidelijk geen ander praktisch doel dienen dan de voltrekking van de doodstraf of foltering opgeschort of tegengehouden kan worden;

90. benadrukt dat er landen zijn die hebben nagelaten maatregelen te treffen om te voorzien in de dringende behoefte aan volledig gefinancierde plannen voor de verbetering van de omstandigheden in gevangenissen; merkt op dat er bijzonder weinig vooruitgang is geboekt bij de inspanningen om ervoor te zorgen dat strafinrichtingen de internationale mensenrechtennormen naleven en dat de rechten van gevangenen op leven, fysieke integriteit en waardigheid worden beschermd; benadrukt dat de omstandigheden in gevangenissen verbeterd moeten worden om de mensenrechten te eerbiedigen, en dat gedetineerden geen inhumane of vernederende behandelingen of straffen mogen ondergaan;

Discriminatie

91. benadrukt dat geen enkele vorm van discriminatie, geweld, vergeldingsstraffen, foltering, seksueel misbruik van vrouwen en meisjes, genitale verminking, kindhuwelijken, gedwongen huwelijken, vrouwenhandel, discriminatie of sociale uitsluiting op basis van sociale klasse of afkomst, of huiselijk geweld ooit te rechtvaardigen valt op grond van maatschappelijke, religieuze of culturele overtuigingen of tradities;

92. veroordeelt alle vormen van discriminatie in de meest krachtige bewoordingen, met inbegrip van discriminatie op grond van ras, kleur, geslacht, seksuele geaardheid, genderidentiteit, taal, cultuur, godsdienst of overtuiging, sociale afkomst, kaste, geboorte, leeftijd, handicap of gelijk welke andere status; dringt er bij de EU op aan haar inspanningen op te voeren om alle vormen van discriminatie, racisme en xenofobie uit te bannen via mensenrechtendialogen en politieke dialogen, het werk van de EU-delegaties en open diplomatie; dringt er bij de EU voorts op aan te blijven ijveren voor de ratificatie en volledige uitvoering van alle VN-Verdragen die dit doel dienen, zoals het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie of het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap;

LGBTI-rechten

93. is van mening dat de EU zich moet blijven inspannen voor een betere eerbiediging van

[1] http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/TortureGuidelines.pdf

de rechten van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LGBTI's), in overeenstemming met de EU-richtsnoeren ter zake[1]; pleit voor de tenuitvoerlegging van de richtsnoeren, onder meer via de opleiding van EU-personeel in derde landen; betreurt dat er nog steeds 75 landen zijn waarin homoseksualiteit gecriminaliseerd wordt, waaronder acht landen die hiervoor de doodstraf uitspreken, en is van mening dat gewelddadige praktijken en handelingen tegen individuen op basis van hun seksuele geaardheid niet onbestraft mogen blijven; spreekt zijn steun uit voor de niet-aflatende werkzaamheden van de hoge commissaris van de VN voor de mensenrechten ter bestrijding van deze discriminerende wetten, alsook voor het werk van andere VN-organisaties; maakt zich zorgen over de inperking van de fundamentele vrijheden van verdedigers van de mensenrechten van LGBTI's en roept de EU op hen meer steun te betuigen; merkt op dat LGBTI's meer kans maken om geëerbiedigd te worden in hun grondrechten indien zij toegang hebben tot wettelijke instituties, mogelijk via geregistreerd partnerschap of huwelijk;

94. benadrukt dat minderheidsgroepen in derde landen specifieke behoeften hebben en dat geijverd moet worden voor hun volledige gelijkwaardigheid op alle gebieden van het economische, sociale, politieke en culturele leven;

Discriminatie op grond van kaste

95. neemt met grote bezorgdheid kennis van de schaal en de gevolgen van discriminatie op grond van kaste en van het blijvend bestaan van mensenrechtenschendingen op grond van kaste, met inbegrip van toegangsweigering tot het gerechtelijk apparaat of werkgelegenheid, aanhoudende segregatie, armoede en stigmatisering; dringt aan op de vaststelling van een EU-instrument ter preventie en uitbanning van discriminatie op grond van kaste; pleit ervoor dat dit thema geïntegreerd wordt in de richtsnoeren en actieplannen van de EDEO en de Commissie, met name in het kader van de strijd van de EU tegen alle vormen van discriminatie en haar inspanningen ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en meisjes en alle vormen van discriminatie jegens hen;

Rechten van personen met een handicap

96. is ingenomen met de ratificatie van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap; wijst nogmaals op het belang van een daadwerkelijke tenuitvoerlegging door zowel de lidstaten als de EU-instellingen; benadrukt in het bijzonder dat het beginsel van universele toegankelijkheid en het geheel van rechten van personen met een handicap op geloofwaardige wijze in alle relevante EU-beleidsdomeinen moeten worden geïntegreerd, met inbegrip van ontwikkelingssamenwerking, en onderstreept daarbij het prescriptieve en horizontale karakter van dit thema;

97. moedigt de VV/HV aan om steun te blijven verlenen aan het ratificerings- en uitvoeringsproces van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in landen die dit verdrag nog niet hebben geratificeerd of ten uitvoer hebben gelegd;

98. benadrukt dat de internationale gemeenschap de situatie van vrouwen met een handicap als een prioriteit heeft aangemerkt; brengt de conclusies van het Bureau van de hoge commissaris van de VN voor de mensenrechten in herinnering, waarin werd verklaard dat beleidsmaatregelen en programma's ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en

---

1 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/137584.pdf

meisjes met een handicap moeten worden opgesteld in nauwe samenwerking met personen met een handicap zelf, met erkenning van hun autonomie, en met organisaties voor gehandicapten; beklemtoont dat er systematisch toezicht op instellingen en een adequate opleiding voor zorgverleners nodig is; dringt erop aan dat de EU de bestrijding van discriminatie op grond van handicap tot vast onderdeel maakt van haar externe beleid en ontwikkelingssamenwerking, met inbegrip van het Europees instrument voor democratie en mensenrechten (EIDHR);

Rechten van vrouwen en meisjes

99. herinnert eraan dat de Sacharovprijs in 2014 is uitgereikt aan dr. Denis Mukwege wegens zijn grote inzet voor slachtoffers van seksueel geweld en zijn niet-aflatende steun voor de vrouwenrechten, wat het publiek ervan bewust heeft gemaakt dat geweld en seksuele verminking van vrouwen, meisjes en kinderen ingezet worden als oorlogsmiddel; veroordeelt alle vormen van misbruik en geweld tegen vrouwen, meisjes en kinderen ten stelligste, in het bijzonder het inzetten van seksueel geweld als oorlogswapen, alsook genitale verminking, kindhuwelijken, huwelijk op jonge leeftijd en gedwongen huwelijk, seksuele slavernij, verkrachting binnen het huwelijk en andere vormen van schadelijke traditionele gebruiken; benadrukt dat vrouwen, meisjes en kinderen die misbruikt zijn in conflictsituaties toegang moeten hebben tot gezondheids- en psychologische zorg, in overeenstemming met het internationaal recht; neemt in dit verband kennis van de brief van de VV/HV met betrekking tot het beleid inzake humanitaire hulp, waarin met name sprake is van het voorkomen van seksueel geweld en het verlenen van passende steun en toegang tot gezondheids- en psychologische zorg in geval van verkrachting in conflictsituaties; verzoekt de lidstaten van de Raad van Europa het Verdrag van Istanbul inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld te ondertekenen en te ratificeren;

100. benadrukt dat de EDEO optimale werkmethoden moet uitwisselen om de gebrekkige toegang tot de rechter van slachtoffers van met seksueel geweld verbonden misdrijven te verbeteren; veroordeelt ten stelligste dat vrouwen in derde landen gebrekkige toegang hebben tot de rechter, met name wanneer zij het slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld; verzoekt de Commissie een actieve rol te spelen bij de vervolging van dergelijke misdrijven in derde landen en, in sommige gevallen, door lidstaten; verzoekt de Commissie met de EDEO samen te werken om de bestaande steun aan slachtoffers te verbeteren, maatregelen tegen gendergeweld op te nemen in het humanitaire optreden van de EU en bij dit optreden prioriteit te geven aan acties die gericht zijn tegen gendergerelateerd geweld en seksueel geweld in gewapende conflicten; is ingenomen met de toezeggingen van de EU met betrekking tot een follow-up van de wereldtop voor de beëindiging van seksueel geweld in gewapende conflicten van juni 2014 in Londen en verzoekt de Commissie daarom concrete maatregelen te treffen;

101. betreurt het gebrek aan preventiebeleid met betrekking tot gendergerelateerd geweld en het gebrek aan slachtofferhulp, alsook de hoge mate van straffeloosheid voor de daders in een groot aantal landen; verzoekt de EDEO optimale werkmethoden uit te wisselen met derde landen over wetgevingsprocedures en opleidingsprogramma's voor de politie, justitieel personeel en ambtenaren; spoort de EU ertoe aan steun te verlenen aan organisaties uit het maatschappelijk middenveld die zich inzetten voor de mensenrechten en gendergelijkheid in derde landen, en nauw samen te werken met internationale organisaties die actief zijn op het gebied van gendergelijkheid, zoals de IAO, de OESO, de VN en de Afrikaanse Unie, om synergieën tot stand te brengen en de positie van vrouwen te versterken;

102. is ernstig bezorgd over de toename van gendergerelateerd geweld in vele delen van de wereld en over het stijgend aantal vrouwenmoorden (feminicide) in Latijns-Amerika, in een context van alomtegenwoordig geweld en structurele discriminatie; veroordeelt alle vormen van gendergerelateerd geweld en het afschuwelijke misdrijf van feminicide ten stelligste, evenals de voor dergelijke misdrijven heersende straffeloosheid, die nog meer dood en geweld in de hand kan werken;

103. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over mogelijke mensenrechtenschendingen ten aanzien van vrouwen en meisjes in vluchtelingenkampen in het Midden-Oosten en Afrika, waar onder meer gevallen van seksueel geweld tegen en ongelijke behandeling van vrouwen en meisjes worden gemeld; verzoekt de EDEO aan te dringen op strengere regels en optimale werkmethoden in derde landen om een eind te maken aan de ongelijke behandeling van vluchtelingen, ongeacht hun geslacht;

104. betreurt het dat de helft van de wereldbevolking geconfronteerd wordt met loondiscriminatie en dat vrouwen wereldwijd 60 à 90 % van het gemiddelde inkomen van mannen verdienen;

105. verzoekt de Commissie, de EDEO en de VV/HV te blijven ijveren voor de politieke en economische versterking van de positie van vrouwen en meisjes door gendergelijkheid te integreren in al hun buitenlandse beleidslijnen en programma's, onder meer door gestructureerde dialogen te voeren met derde landen, door gendergerelateerde kwesties in het openbaar te bespreken en door hiertoe voldoende middelen uit te trekken; neemt met genoegen kennis van het nieuwe kader voor gendergelijkheid en empowerment van vrouwen voor 2016-2020[1]; benadrukt dat de aandacht naar de horizontale pijler moet gaan, die erop gericht is de Commissie en de EDEO in staat te stellen betere resultaten te bereiken op het vlak van de EU-verbintenissen ter verbetering van de rechten van vrouwen en meisjes door middel van de externe betrekkingen;

106. betreurt het gebrek aan gendergelijkheid in het domein van de politiek; herinnert eraan dat vrouwen en mannen gelijkwaardig zijn en dezelfde politieke rechten en burgerlijke vrijheden moeten genieten en betreurt evenzeer dat vrouwen ondervertegenwoordigd zijn in de economische, sociale en politieke besluitvorming; benadrukt dat er doeltreffende beschermingsmechanismen moeten komen voor vrouwelijke mensenrechtenverdedigers; is voorstander van de invoering van een quotaregeling ter bevordering van de participatie van vrouwen in politieke organen en het democratisch proces, met name als kandidaten;

107. verzoekt de EU zich te blijven inzetten voor een economisch, sociaal en politiek sterkere positie van vrouwen als middel om ervoor te zorgen dat ze hun rechten en fundamentele vrijheden daadwerkelijk kunnen genieten, en het grootste belang te hechten aan de toegang tot hoogwaardig onderwijs voor meisjes, met inbegrip van meisjes uit de armste en meest gemarginaliseerde gemeenschappen; dringt aan op steun voor beroepsonderwijs voor vrouwen, op een grotere deelname aan beroepsopleidingen op het domein van wetenschap en technologie, op de ontwikkeling van opleidingsprogramma's op het gebied van gendergelijkheid voor onderwijsprofessionals in derde landen en op maatregelen om te voorkomen dat stereotypen via onderwijsmateriaal worden doorgegeven; roept de EU ertoe op in al haar diplomatieke, handels- en ontwikkelingssamenwerkingsactiviteiten rekening te houden met deze prioriteit;

[1] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5690_en.pdf

108. benadrukt dat meisjes in vluchtelingenkampen, conflictgebieden en gebieden die worden getroffen door extreme armoede en extreme milieuomstandigheden zoals droogte en overstromingen onderwijs moeten blijven krijgen;

109. spoort de EU aan steun voor vrouwen en meisjes te blijven integreren in GVDB-operaties en de VN-architectuur voor vredesopbouw, en te blijven streven naar de tenuitvoerlegging en versterking van Resolutie 1325 (2000)[1] en Resolutie 1820 (2008)[2] van de VN-Veiligheidsraad inzake vrouwen, vrede en veiligheid; verzoekt de EU in dit verband om op internationaal niveau te ijveren voor de erkenning van de toegevoegde waarde van de deelname van vrouwen aan de preventie en oplossing van conflicten, alsook aan vredeshandhaving, humanitaire hulpverlening, wederopbouw in de nasleep van conflicten en democratische overgangsprocessen die tot blijvende en stabiele politieke oplossingen leiden; benadrukt evenzeer hoe belangrijk het is het volledige gamma aan mensenrechten voor vrouwen te waarborgen en bij te dragen aan de versterking van hun positie, onder meer in het kader van de agenda voor de periode na 2015 en via ondersteuning van het actieprogramma van Peking en het Verdrag van Istanbul; is verheugd over de EU-steun voor VN-resoluties met betrekking tot de genderproblematiek, in het bijzonder wat de rol van de vrijheid van mening en meningsuiting betreft bij het versterken van de positie van de vrouw; neemt met genoegen kennis van de conclusies van de 59e zitting van de VN-Commissie voor de Status van de Vrouw[3];

110. verzoekt de Commissie om concrete acties ter verbetering van de deelname van vrouwen aan verkiezingen stelselmatig op te nemen in alle EU-verkiezingswaarnemingsmissies, overeenkomstig de desbetreffende EU-richtsnoeren, daarbij rekening te houden met de conclusies van de studiebijeenkomst van hooggeplaatste verkiezingsdeskundigen die in april 2014 te Brussel werd gehouden, en lering te trekken uit de ervaringen die tijdens eerdere missies zijn opgedaan;

111. is ingenomen met de inspanningen van de EDEO in derde landen om meer vaart zetten achter de tenuitvoerlegging van de verplichtingen en toezeggingen op het vlak van vrouwenrechten in het kader van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), het actieprogramma van Peking, de verklaring van Caïro inzake bevolking en ontwikkeling in de ontwikkelingsagenda voor de periode na 2015;

112. benadrukt hoe belangrijk het is dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het "acquis" van het actieprogramma van Peking betreffende de toegang tot onderwijs en gezondheidszorg als een fundamenteel mensenrecht en de bescherming van seksuele en reproductieve rechten; onderstreept dat de universele eerbiediging van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, en de toegang tot de desbetreffende dienstverlening de zuigelingen- en moedersterfte helpen terugdringen; wijst erop dat gezinsplanning, de gezondheid van moeders en een gemakkelijke toegang tot anticonceptie en veilige abortus belangrijke factoren zijn om vrouwenlevens te redden en om vrouwen te helpen hun leven weer op te pakken als ze het slachtoffer zijn geweest van verkrachting; beklemtoont dat deze beleidsmaatregelen centraal moeten staan in de ontwikkelingssamenwerking met derde landen;

---

[1] http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1325(2000)
[2] http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1820(2008)
[3] http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=E/2015/27

113. is van mening dat huwelijken op minderjarige leeftijd een schending van de fundamentele mensenrechten vormen en het leven van de betrokken meisjes op alle vlakken beïnvloeden, omdat hun onderwijs in het gedrang komt, waardoor ook hun vooruitzichten worden ingeperkt, omdat hun gezondheid in gevaar wordt gebracht en omdat zij meer risico lopen het slachtoffer te worden van geweld en misbruik;

114. stelt met grote bezorgdheid vast dat de postorderbruidindustrie sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw alarmerend snel is gegroeid; stelt met bezorgdheid vast dat er een aantal gedocumenteerde gevallen bestaat van vrouwen die aangevallen en/of vermoord zijn nadat zij als postorderbruid met een man getrouwd waren; betreurt dat er een groot aantal minderjarige meisjes op postorderwebsites te zien is en benadrukt dat, als kinderen voor seksuele doeleinden worden gebruikt, dit als kindermisbruik moet worden beschouwd;

115. veroordeelt de praktijk van draagmoederschap, die de waardigheid van de vrouw ondermijnt aangezien haar lichaam en voortplantingsfuncties worden gebruikt als een handelsartikel; is van mening dat de praktijk van draagmoederschap, die neerkomt op reproductieve uitbuiting en gebruik van het menselijk lichaam voor financiële of andersoortige winst, met name als het gaat om kwetsbare vrouwen in ontwikkelingslanden, moet worden verboden en met spoed moet worden behandeld in de mensenrechteninstrumenten;

Rechten van het kind

116. bevestigt nogmaals de dringende behoefte aan een universele ratificatie en daadwerkelijke uitvoering van het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind en de bijhorende facultatieve protocollen; roept alle staten op zich ertoe te verbinden de ergste vormen van kinderarbeid, zoals gedefinieerd in artikel 3 van IAO-verdrag nr. 182, uit te bannen, waaronder kinderslavernij, kinderhandel, kinderprostitutie en gevaarlijk werk dat de lichamelijke en geestelijke gezondheid van het kind schaadt;

117. is ingenomen met de in december 2014 aangenomen conclusies van de Raad over de bevordering en bescherming van de rechten van het kind[1], en dringt er bij de EU op aan partnerlanden te blijven steunen in hun strijd tegen alle vormen van geweld ten aanzien van kinderen, met inbegrip van seksuele uitbuiting, en hun vermogen om de kinderrechten beter te kunnen beschermen te helpen vergroten; is verheugd over de wereldwijde lancering van de toolkit voor de rechten van het kind van de EU en UNICEF in 2014[2]; neemt kennis van de verklaring van mei 2014 van de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa over de rechten van interseksuele kinderen;

118. herhaalt zijn verzoek aan de Commissie om een voorstel in te dienen met een uitgebreide strategie en een actieplan voor de rechten van het kind voor de komende vijf jaar, teneinde in het buitenlands beleid van de EU voorrang te geven aan kinderrechten, als ondersteuning bij de inspanningen van de EU om hun rechten te bevorderen, met name door er mee voor te zorgen dat kinderen toegang hebben tot water, sanitaire voorzieningen, gezondheidszorg en onderwijs, door voor de rehabilitatie en re-integratie te zorgen van kinderen die in dienst zijn bij gewapende groeperingen, door kinderarbeid, foltering, het probleem van kinderen die van hekserij worden beschuldigd,

---

1 http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=nl&f=ST%2015559%202014%20INIT
2 http://www.unicef.org/eu/crtoolkit/downloads/Child-Rights-Toolkit-Web-Links.pdf

kinderhandel, kindhuwelijken en seksuele uitbuiting uit te roeien, alsook door kinderen bijstand te bieden in gewapende conflicten en te waarborgen dat ze in conflictgebieden en vluchtelingenkampen toegang krijgen tot onderwijs; verzoekt de VV/HV jaarlijks verslag uit te brengen aan het Parlement over de resultaten die bereikt zijn met betrekking tot op het kind gerichte externe maatregelen van de EU; prijst de campagne "Kinderen, geen soldaten" en verzoekt de EU en de lidstaten met klem om hun steun hiervoor meer kracht bij te zetten, teneinde de doelstelling te behalen om tegen eind 2016 een einde te maken aan de praktijk van gewapende regeringstroepen om kinderen te rekruteren voor en in te zetten in conflicten;

119. is verheugd over de samenwerking van de EU met UNICEF, die heeft geleid tot een toolkit voor het integreren van de rechten van het kind in ontwikkelingssamenwerking en in de ondersteuning van de belangrijkste millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling en kinderbeschermingsprogramma's voor het verwezenlijken van de rechten van het kind, met name in kwetsbare situaties, alsook over de samenwerking met de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA);

120. is ingenomen met de actieve samenwerking tussen de EU en verscheidene speciale rapporteurs van de VN die zich bezighouden met economische, sociale en culturele rechten, waaronder de speciale rapporteur voor het mensenrecht op veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen, de speciale rapporteur voor het recht op onderwijs, de speciale rapporteur voor het recht op voedsel, de speciale rapporteur voor extreme armoede en mensenrechten, en de speciale rapporteur voor behoorlijke huisvesting; stelt met voldoening vast dat de bevordering van de economische, sociale en culturele rechten is versterkt in het indicatief meerjarenprogramma 2014-2017 van het EIDHR, dat onder meer als doel heeft bij te dragen aan de versterking van vakbonden, aan een verhoogde aandacht voor loonkwesties, aan de bescherming van landschappen, aan de bevordering van sociale integratie door economische emancipatie en aan de vermindering van economische discriminatie en geweld op de werkplek;

Versterking van de democratie wereldwijd

121. benadrukt dat de EU zich ertoe heeft verbonden de eerbiediging van mensenrechten en democratische waarden te handhaven en te bevorderen in haar betrekkingen met de rest van de wereld; herinnert eraan dat democratische regimes niet alleen gekenmerkt worden door vrije en eerlijke verkiezingsprocessen, maar onder meer ook door de vrijheid van meningsuiting, pers en vereniging, de rechtsstaat en verantwoordingsplicht, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en onpartijdig bestuur; benadrukt dat democratie en mensenrechten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken, zoals is uiteengezet in de conclusies van de Raad van 18 november 2009 over de ondersteuning van de democratie in de externe betrekkingen van de EU; stelt met tevredenheid vast dat in het nieuwe actieplan inzake mensenrechten en democratie meer aandacht wordt besteed aan activiteiten ter ondersteuning van de democratie;

Verdediging van de vrijheid van meningsuiting en versterking van het maatschappelijk middenveld

122. wijst er nogmaals op dat de vrijheid van meningsuiting een essentieel onderdeel vormt van alle democratische samenlevingen, aangezien ze een cultuur van pluralisme bevordert die de positie van het maatschappelijk middenveld en de burgers versterkt om hun regeringen en beleidsmakers ter verantwoording te roepen, en de eerbiediging van

de rechtsstaat ondersteunt; dringt er daarom bij de EU op aan zich harder in te spannen om de vrijheid van meningsuiting via haar buitenlandse beleidslijnen en instrumenten te bevorderen;

123. verzoekt de EU en haar lidstaten nogmaals beter toezicht te houden op alle vormen van beknotting van de vrijheid van meningsuiting en de media in derde landen, en dergelijke beperkingen snel en stelselmatig te veroordelen, zelfs wanneer ze worden opgelegd met legitieme doeleinden, zoals terrorismebestrijding, staatsveiligheid of ordehandhaving; benadrukt hoe belangrijk het is de daadwerkelijke uitvoering van de EU-richtsnoeren inzake vrijheid van meningsuiting online en offline te verzekeren en de effecten regelmatig na te gaan; herinnert aan het doel van de EU om voor iedereen een niet-discriminerende toegang tot informatie en vrijheid van meningsuiting te waarborgen en te beschermen, zowel online als offline;

124. is van mening dat de informatie- en communicatietechnologie (ICT) kansen biedt voor het versterken van de mensenrechten, van democratische praktijken en van sociale en economische ontwikkeling indien informatie zo toegankelijk mogelijk wordt gemaakt; benadrukt bovendien dat ICT bijdraagt aan de inspanningen van organisaties uit het maatschappelijk middenveld, met name in ondemocratische regimes; uit zijn bezorgdheid over het gebruik van ICT door een aantal autoritaire regimes, dat een steeds grotere bedreiging vormt voor mensenrechten- en democratieactivisten; beklemtoont dat er meer steun nodig is voor het bevorderen van vrijheid van de media, het beschermen van onafhankelijke journalisten en bloggers, het dichten van de digitale kloof en het vergemakkelijken van de onbeperkte toegang tot informatie; verzoekt de Commissie om bijzondere aandacht te besteden aan het mensenrechtenaspect van goederen voor tweeërlei gebruik in het kader van de herziening van het EU-controlesysteem voor uitvoer;

EU-steun voor verdedigers van de mensenrechten

125. betreurt dat het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van mensenrechtenverdedigers, wereldwijd steeds meer onder vuur ligt; maakt er zich ernstige zorgen over dat een toenemend aantal landen, zoals Rusland en enkele Centraal-Aziatische landen, keiharde wetten aanneemt die het mogelijk maken het werk van ngo's te onderdrukken door hun toegang tot buitenlandse fondsen te beperken, zware rapporteringsvoorschriften in te voeren en bij niet-naleving van de regels zware straffen op te leggen; brengt in herinnering dat het recht op vrijheid van vergadering en vereniging een wezenlijk kenmerk is van een democratische, open en tolerante samenleving; dringt aan op hernieuwde inspanningen om de beperkingen en intimidatie tegen te gaan waarmee personen die voor organisaties uit het maatschappelijk middenveld werken wereldwijd geconfronteerd worden, en verzoekt de EU met klem een voorbeeld te stellen bij het beschermen en bevorderen van de rechten in kwestie;

126. merkt in positieve zin op dat de VV/HV in het nieuwe actieplan herhaalt dat de EU zich ertoe verbindt de positie van plaatselijke spelers en organisaties uit het maatschappelijk middenveld te versterken, en benadrukt dat het maatschappelijk middenveld, waaronder mensenrechtenverdedigers in het bijzonder, meer aandacht en inspanningen van de EU vergen, omdat hun bewegingsruimte aanzienlijk is ingekrompen; dringt er daarom bij de EU en haar lidstaten op aan te werken aan een samenhangend en omvattend antwoord op de grote uitdagingen waarmee het maatschappelijk middenveld, met inbegrip van mensenrechtenverdedigers, wereldwijd geconfronteerd wordt;

127. verzoekt de EU en haar lidstaten met klem om gevallen van schendingen van de vrijheid van vergadering en vereniging, onder meer door verscheidene vormen van verbod op en beperking van organisaties uit het maatschappelijk middenveld en hun activiteiten, voortdurend te volgen en op elk niveau van de politieke dialoog ter sprake te brengen;

128. verzoekt de EU en haar lidstaten bovendien gebruik te maken van alle beschikbare middelen om individuele gevallen van mensenrechtenverdedigers en activisten uit het maatschappelijk middenveld die in gevaar zijn stelselmatig ter sprake te brengen, in het bijzonder de gevallen waarbij mensen gevangengezet zijn; spoort de EU-delegaties en het diplomatieke personeel van de lidstaten aan mensenrechtenverdedigers actief te blijven steunen door op stelselmatige wijze toe te zien op processen, gedetineerde activisten te bezoeken, verklaringen af te leggen over individuele gevallen en schendingen van de mensenrechten aan de orde te stellen in gesprekken met hun desbetreffende tegenhangers; staat erop dat vooraanstaande vertegenwoordigers van de EU, met name de VV/HV, de leden van de Commissie, speciale vertegenwoordigers van de EU en overheidsfunctionarissen van de lidstaten stelselmatig mensenrechtenverdedigers ontmoeten tijdens hun reizen naar landen waar het maatschappelijk middenveld onder druk staat;

129. neemt met tevredenheid kennis van de EU-bijstand aan mensenrechtenverdedigers en het maatschappelijk middenveld over de hele wereld door financiering via het EIDHR; benadrukt dat het bijzonder belangrijk is het EIDHR te gebruiken voor de bescherming van de mensenrechtenverdedigers die het meeste gevaar lopen; beklemtoont eveneens dat steun voor mensenrechtenverdedigers in gevaar eerst en vooral volgens effectiviteitscriteria toegewezen moet worden en dat al te normatieve voorwaarden vermeden moeten worden; verzoekt de Commissie, de EDEO en de EU-delegaties ervoor te zorgen dat de beschikbare financiering voor mensenrechtenverdedigers goed besteed wordt;

Ondersteuning van verkiezingsprocessen en verbetering van de rechtsstaat, van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht en van onpartijdig bestuur in derde landen

130. is ingenomen met de acht verkiezingswaarnemingsmissies en de acht verkiezingsdeskundigenmissies die in 2014 door de EU over de hele wereld zijn ingezet; herhaalt zijn waardering voor de niet-aflatende ondersteuning die de EU bij verkiezingsprocessen biedt en voor de bijstand en steun die zij daarbij aan binnenlandse waarnemers verleent;

131. herinnert aan het belang van een behoorlijke follow-up van de verslagen en aanbevelingen van de verkiezingswaarnemingsmissies, als een manier om hun invloed te vergroten en de EU-steun voor democratische normen in de betrokken landen sterker te maken;

132. pleit ervoor dat de EU haar inspanningen opvoert voor de ontwikkeling van een bredere benadering van democratiseringsprocessen, waarvan vrije en eerlijke verkiezingen slechts één dimensie uitmaken, om een positieve bijdrage te leveren aan de versterking van democratische instellingen en van het vertrouwen van de bevolking in verkiezingsprocessen over de hele wereld;

133. neemt in dit verband met tevredenheid kennis van de start in 2014 van een tweede generatie proefprojecten met betrekking tot democratieondersteuning in twaalf geselecteerde EU-delegaties, als gevolg van een toezegging uit de conclusies van de

Raad van november 2009 en het actieplan inzake mensenrechten en democratie van 2012; legt een sterke nadruk op het belang van deze proefprojecten voor het bereiken van een betere samenhang in de ondersteuning van democratie via de buitenlandse beleidslijnen en instrumenten van de EU;

134. is ingenomen met de toezegging van de Commissie, de EDEO en de lidstaten in het nieuwe actieplan inzake mensenrechten en democratie om in derde landen op een meer vastberaden en consequente manier overleg te plegen met instanties die verkiezingen beheren, parlementaire instellingen, lokale ngo's, mensenrechtenverdedigers en organisaties uit het maatschappelijk middenveld, om er mee voor te zorgen dat deze intenser betrokken worden bij het toezicht op en het verloop van verkiezingen en dat ze sterker staan, en zodoende de democratische processen te versterken;

135. herinnert eraan dat de ervaringen die zijn opgedaan door de Europese Unie, door politici, academici, de media, ngo's en het maatschappelijk middenveld in de overgang naar democratie in het kader van het uitbreidings- en nabuurschapsbeleid op een positieve manier kunnen bijdragen aan de vaststelling van beproefde methoden die gebruikt kunnen worden voor de ondersteuning en consolidering van andere democratiseringsprocessen over de hele wereld;

136. herinnert eraan dat corruptie een bedreiging vormt voor het uitoefenen van gelijke mensenrechten, en democratische processen zoals de rechtsstaat en een eerlijke rechtsbedeling ondermijnt; herinnert er ook aan dat de EU exclusieve bevoegdheid heeft opgeëist voor de ondertekening van het VN-Verdrag tegen corruptie (UNCAC);

137. is van mening dat de EU het belang van transparantie en toegankelijkheid, integriteit, verantwoordingsplicht en een degelijk beheer van overheidszaken, overheidsfinanciën en overheidseigendommen, zoals bepaald in het UNCAC, moet beklemtonen in alle platforms voor dialoog met derde landen; is van mening dat corruptie in al zijn vormen de democratische beginselen ondergraaft en een nadelige invloed heeft op sociale en economische ontwikkeling; dringt aan op een follow-up van zijn verzoek tot een beter toezicht op de uitvoering van het UNCAC, en eveneens op een grondige afweging van de OESO-aanbevelingen; pleit ervoor dat de EU derde landen op een meer samenhangende en stelselmatige manier ondersteunt bij het aanpakken van corruptie door middel van deskundigheid bij het opzetten en consolideren van onafhankelijke en doeltreffende instellingen voor corruptiebestrijding, onder meer via een proactieve samenwerking met de particuliere sector; pleit er evenzeer voor om innovatieve financiële mechanismen te ontwikkelen ter versterking van de strijd tegen alle vormen van corruptie; wijst in dit verband op het verzoek om financiële transacties beter te reguleren op internationaal niveau;

138. is van mening dat de EU meer inspanningen moet leveren om op multilateraal en bilateraal niveau te ijveren voor de rechtsstaat en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht; spoort de EU aan om eerlijke rechtsbedeling wereldwijd te ondersteunen door derde landen bij te staan in het proces van wetgevende en institutionele hervormingen; spoort ook de EU-delegaties en de ambassades van de lidstaten aan stelselmatig toe te zien op processen, met het oog op de bevordering van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht;

Sterker optreden van het Europees Parlement inzake mensenrechten

139. is ingenomen met de herziening van de richtsnoeren voor interparlementaire delegaties

van het Europees Parlement over bevordering van de mensenrechten en democratie, uitgevoerd door de Conferentie van delegatievoorzitters in samenwerking met de Subcommissie mensenrechten; raadt in dit verband aan dat mensenrechtenkwesties, vooral individuele gevallen waarnaar in resoluties van het Parlement wordt verwezen, tijdens delegatiebezoeken aan derde landen systematischer en transparanter ter sprake worden gebracht en dat ook de schriftelijke rapportering aan de Subcommissie mensenrechten over getroffen maatregelen systematischer en transparanter gebeurt en, wanneer politiek gerechtvaardigd, middels een specifieke debriefingssessie;

140. benadrukt dat er voortdurend moet worden nagedacht over de meest geschikte manieren om de geloofwaardigheid, zichtbaarheid en doeltreffendheid van de resoluties van het Parlement met betrekking tot inbreuken op de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat te maximaliseren;

141. spoort het debat aan over de mogelijkheid om de verschillende instrumenten van het Parlement ter ondersteuning en bevordering van de mensenrechten in één strategisch document op te nemen, dat het Parlement tijdens een plenaire vergadering moet goedkeuren;

o

o o

142. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, de regeringen en parlementen van de lidstaten, de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de voorzitter van de 70e Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de voorzitter van de VN-Mensenrechtenraad, de hoge commissaris van de VN voor de mensenrechten en de hoofden van de EU-delegaties.